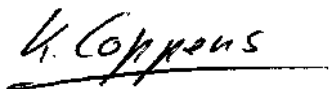

Bijlagen en Kaarten

bij het Waterbeheerplan 2016-2021

Kenmerk: 15IT024357 & 15IT026444

Waterschap Brabantse Delta
Behoort bij besluit nr. 15IT030537
d.d. 14 oktober 2015
Het algemeen bestuur mij bekend,
De 1e loco-dijkgraaf
C.A.A. Coppens

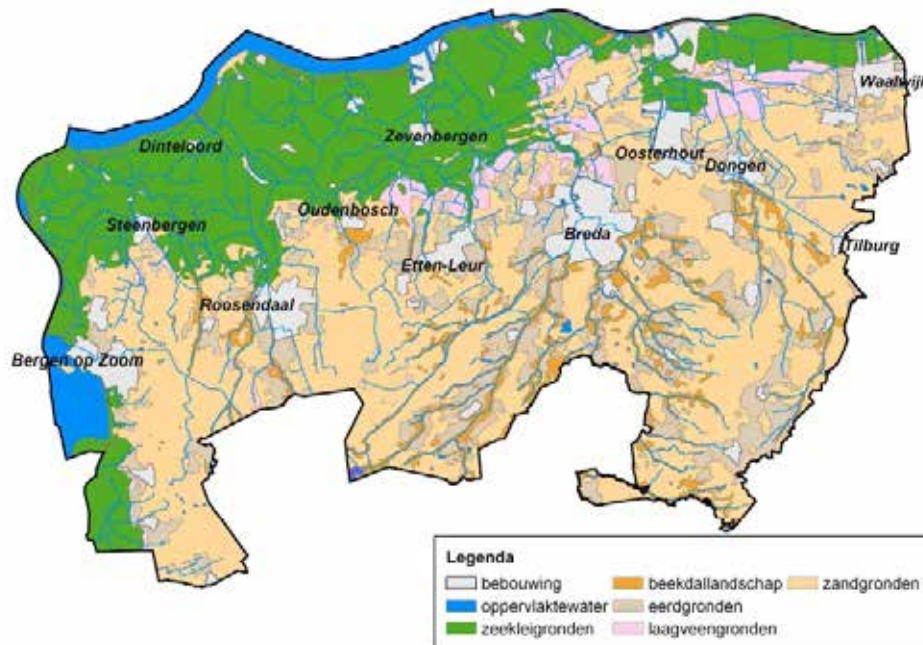

Inhoudsopgave Bijlagen

1. Toelichting bij kaarten over het werkgebied	84
2. Deelnemers partnerdialoog	86
3. Maatregelen kaderrichtlijn water	88
4. Verantwoordelijkheden	91
5. Gebiedsspecifieke aandachtspunten	95
6. Verklarende woordenlijst	124

1. Toelichting bij kaarten over het werkgebied

De opbouw van het watersysteem en de waterketen in het werkgebied van waterschap Brabantse Delta is weergegeven in verschillende kaarten: voor de waterkeringen, voor de KRW waterlichamen, de peilbeheersing, de gehanteerde indeling in deelstroomgebieden, het zuiveringsbeheer, de vaarwegen. In deze bijlage is een korte aanvullende toelichting per kaart opgenomen.

Waterkeringen (Kaart 3)

Waterkeringen zijn alle dijken, kades, sluisen en andere kunstwerken die laaggelegen gebieden beschermen tegen overstromingen vanuit de rivieren.

Het waterschap beheert drie typen waterkeringen:

- **Primaire waterkeringen:**
deze bieden bescherming tegen hoge waterstanden op zee, in de Deltawateren en op de rivieren Maas en Rijn. In het beheergebied liggen drie dijkringgebieden die omsloten zijn door primaire keringen. Het Rijk stelt de toetsingskaders vast voor deze keringen.
- **Regionale keringen:**
keringen langs regionale rivieren, boezemkaden en compartimenteringskeringen. Deze laatste groep dient als 'achtervang' als een primaire kering zou doorbreken. De provincie stelt de toetsingskaders vast voor de regionale keringen.
- **Overige keringen:**
alle kades langs kleinere waterlopen, zomerkaden en de voormalige primaire kering langs de polder van Allard te Raamsdonksveer. Deze hebben vooral een functie in het voorkomen van wateroverlast. Het waterschap stelt voor deze keringen zelf toetsingskaders vast.

KRW-waterlichamen [\(kaart 4\)](#)

Nederland rapporteert over de waterkwaliteit aan de Europese Unie. Dat verplicht de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De rapportages zijn opgesteld voor delen van het watersysteem die 'waterlichamen' worden genoemd. Een deel van de hoofdwaterlopen van het waterschap behoort tot deze KRW-waterlichamen. Aan elk KRW-waterlichaam is ook een stroomgebied gekoppeld. De provincie bepaalt de waterhuishoudkundige functies van de waterlopen en legt de ecologische doelen voor deze KRW-oppervlakte-waterlichamen vast in het Provinciaal Milieu- en Waterplan. Het provinciaal plan bevat ook de grondwatermaatregelen. De KRW-maatregelen van het waterschap hebben grotendeels betrekking op oppervlaktewater en maken een verplicht onderdeel uit van het waterbeheerplan.

Gebiedsindelingen [\(kaart 5\)](#)

Het waterschap maakt vaak analyses en plannen per deelstroomgebied. De indeling van deze gebieden is samen met de gemeentegrenzen op kaart weergegeven. Ook hieruit blijkt dat het water over grenzen heen stroomt.

Peilbeheersing [\(kaart 6\)](#)

De mogelijkheden om het waterpeil te reguleren verschillen per gebied. Slechts in delen van het werkgebied kan water aangevoerd worden. Op de kaart is aangegeven vanuit welk watersysteem water ingelaten kan worden en waar de inlaatpunten liggen.

Rioolwaterzuiveringsinstallaties [\(kaart 7\)](#)

Het waterschap zuivert rioolwater voordat het terugkomt in de natuur. Dit water is afkomstig uit de gemeentelijke riolering en wordt via een transportstelsel naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) gepompt. De ligging van de verschillende zuiveringen en transportleidingen is op kaart weergegeven. Het gezuiverde afvalwater bevat vaak nog diverse reststoffen. Het gezuiverde afvalwater (effluent) wordt daarom op robuuste wateren geloosd. In veel gevallen betreft het lozing op de grotere rivieren.

Bij het zuiveringsproces komt slib vrij dat voor eindverwerking wordt afgevoerd naar de Slibverbrandingsinstallatie Noord-Brabant (SNB). Daarnaast beheert het waterschap ook installaties voor de zuivering van huishoudelijk afvalwater afkomstig van niet-gerioleerde panden. Dit zijn de installaties voor individuele behandeling van afvalwater (IBA's).

Vaarwegen [\(kaart 8\)](#)

Een aantal waterlopen in het beheergebied zijn ook provinciale vaarwegen voor de beroepsvaart en recreatievaart. Het gaat om wateren als de Dintel, Steenbergsche Vliet en het Mark-Vlietkanaal. Het waterschap beheert en onderhoudt deze vaarwegen voor de provincie Noord-Brabant. Het gaat dan bijvoorbeeld om het op diepte houden van de vaarweg, de bediening van bruggen en sluizen, en ook om het opstellen van regels voor het vaarverkeer. Op de kaart staan de vastgestelde scheepvaartklassen vermeld. In de keur van het waterschap zijn regels opgenomen over de afmetingen van schepen per klasse.

2. Deelnemers partnerdialoog

Organisatie	Naam	Voornaam
Bedrijven		
Aiforo	Korving	Leon
Alpha Enzymes	Jasperse	Kees
ATM Moerdijk	Peeters	Esther
Bioclear	Henssen	Maurice
Cargill	Pelle	Martin
Colsen BV	Colsen	Boris
Cosun	Meeuwissen	Corne
Green Chemistry Campus	Sederel	Wim
Grondmij	Twigt	Wim
Havenschap Moerdijk	Fernhout	Rogier
Jachthaven de Schapenput	Neve, de	Kees
Logisticon Water	Staveren, van	Pieter
Martens en van Oord	Mulders	Kees
Modified Materials / DPI	Lobee	Jos
Orvion	Bemmel, van	Marc
Reststoffenunie	Jong, de	Aalke
Rewin	Seters, van	Stefan
Sensus	Stam	Koen
Shell	Westerbroek-Thijssen	Carla
SNB	Lefferts	Marcel
TNO	Duijn	Mike
Wetsus	Verschoor	Anthony
Witteveen+Bos	Nieuwenhuizen, van	Arjen

Organisatie	Naam	Voornaam
Onderwijs		
Avans Hogeschool	Hoorn, van	Ilonka
Avans Hogeschool	Raap	Johan
NHTV	Broek, van den	Francoise
NHTV	Dijk, van	Diana
Universiteit Utrecht	Winnubst	Madelinde

Organisatie	Naam	Voornaam
Belangengroepen en drinkwaterbedrijven		
BAJK	Antonissen	Bas
BMF	Iersel, van	Piet
BMF	Luteijn	Annelies
BZW	Lange, de	Jeroen
SZWN	Derks	Emiel
SZWN	Vries, de	Wim
TOM Brabant	Scholten	Bart
TOM Brabant	Burghout	Lodewijk
ZLTO	Bardoel	Bart
ZLTO	Elshof	Johan
ZLTO	Gastel, van	Jos
Brabant Water	Philips	Sef
Brabant Water	Verheijden	Sandra
Eneco	Ouwens	Alex
Eneco	Pelt, van	Marc
Evides	Roorda	Jelle
Evides	Rijk	Sjaak
RIWA	Bannink	André

Organisatie	Naam	Voornaam
Terreinbeheer		
Staatsbosbeheer	Janse	Jan
Staatsbosbeheer	Hendriks	Jacques
Brabants Particulier Grondbezit	Kuile, ter	Ella
Brabants Particulier Grondbezit	Mulders	Johan
Natuurmonumenten	Laarhoven	Kees
Vereniging Markdal	Langeveld	Sjef

Organisatie	Naam	Voornaam
Overheid		
Waterschap Aa en Maas	Kiestra	Ferdinand
Waterschap de Dommel	Koller	Istvan
Waterschap Rivierenland	Verstegen	Willy
Waterschap Scheldestroom	Augustijn	Marc
Gemeente Bergen op Zoom	Sande, van de	René
Gemeente Breda	Hoefijzers	Bas
Gemeente Breda	Klootwijk	Martijn
Gemeente Breda	Kuiphuis	Vincent
Gemeente Breda	Schuitema	Wouter
Gemeente Drimmelen	Welten	Corne
Gemeente Etten-Leur	Oers, van	Riny
Gemeente Etten-Leur	Schrauwen,	Kees
Gemeente Geertruidenberg	Kools	Henk
Gemeente Moerdijk	Braat	Marty
Gemeente Oosterhout	Rooten, van	Jan
Gemeente Roosendaal	Fens	Ad
Gemeente Steenberg	Danjaoui	Abdelaziz
Gemeente Tilburg	Mackowiak	Petra
Gemeente Woensdrecht	Schets	Erik
Gemeente Zundert	Goch, van	Ad
Ministerie I en M	Voeten	Jos
Provincie Antwerpen	Vandervelpen	Maarten
Provincie Noord-Brabant	Heijltjes	Roger
Provincie Noord-Brabant	Klerks	Rene
Provincie Noord-Brabant	Kuijpers	Joseph
Projectteam KRW Maas	Kuijpers	Noud
Regio West-Brabant	Roovers	Carolien
Regio West-Brabant	Vermeulen	Paul
Rijkswaterstaat West-Nederland	Vroon	David

3. Maatregelen Kaderrichtlijn Water

Een gefaseerde uitvoering van maatregelen

In 2009 heeft het Rijk met alle provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat afspraken gemaakt over de spelregels voor een tijdige en juridisch correcte implementatie van de KRW. Daarbij is Nederland met de Europese Commissie overeengekomen om een beroep te doen op de uitzonderingsbepaling voor een gefaseerde uitvoering van maatregelen in drie termijnen (2010–2015; 2016–2021 en 2022–2027). De inzet is om uiterlijk in 2027 de goede chemische en ecologische toestand van de waterlichamen te hebben gerealiseerd. De fasering is noodzakelijk om de uitvoering van maatregelen (technisch) haalbaar en (financieel) betaalbaar te houden. De uitvoering van maatregelen mag daarbij niet leiden tot disproportionele lastenverzwaring. De waterschappen hebben deze randvoorwaarde vertaald naar een bestuurlijk acceptabele, gematigde tariefontwikkeling voor alle kerntaken samen (keringen, watersysteem, zuiveren, vaarwegen, vergunningverlening en handhaving).

Een belangrijke afspraak is dat in de planperiode een evaluatie (watersysteemanalyse) plaatsvindt. Op basis van de best beschikbare kennis over kosteneffectiviteit van maatregelen wordt dan per KRW-waterlichaam beoordeeld welke mate van doelbereik haalbaar en betaalbaar wordt geacht voor eind 2027. Op basis van die evaluatie wordt uiterlijk in 2021 besloten of de doelstellingen en/of het maatregelpakket moeten worden aangepast voor de derde en laatste KRW-termijn (2022–2027).

Het kan hierbij gaan om verlaging of verhoging van doelstellingen.

Het in 2009 door het waterschap voor de Europese Commissie opgegeven KRW-maatregelpakket voor de eerste termijn (2010–2015) is realistisch gebleken. Het totale volume aan (her) in te richten km en ha voor het hele beheergebied is gerealiseerd waarbij er wel (toegestane) verschuivingen in de verdeling over de waterlichamen en type maatregelen zijn opgetreden. De overige geplande maatregelen zijn evenwichtig verdeeld over de tweede (2016–2021) en derde (2022–2027) termijn.

Verschuivingen in het maatregelpakket

De cijfers in de kolom 'realisatie SGBP1' van Tabel 1 zijn niet 1-op-1 vergelijkbaar met de cijfers in het Waterbeheerplan 2010–2015. Zo is gebleken dat 'beek- en kreekherstel', 'inrichting voor functie viswater/oever' en 'inrichten voor functie (lijnvormige) water-natuur' in de meeste gevallen om dezelfde waterlooptrajecten gaat. Deze maatregelen zijn in dit nieuwe waterbeheerplan daarom samengevoegd wat beter recht doet aan de daadwerkelijke praktijksituatie. Aan het KRW-maatregelpakket voor de tweede termijn is 'gedifferentieerd onderhoud' toegevoegd en zijn de maatregelen 'inrichten voor de functie (vlakvormige) waternatuur' (lees: venherstel) en 'actief randenbeheer' geschrapt. Gedifferentieerd onderhoud blijkt een goede praktijk te zijn die substantieel kan bijdragen aan een verbetering van de waterkwaliteit. Voor de periode 2016–2021 is 258 km gepland voor het Maas-deel en 36 km voor het Schelde deel van het beheergebied Brabantse Delta. De ervaring leert dat venherstel, door het ontbreken van een directe hydrologische relatie, niet direct bijdraagt aan het doelbereik van de KRW-waterlichamen. Ook andere waterschappen nemen ven-herstelmaatregelen, om dezelfde reden, niet op in het KRW-pakket.

Het actief randenbeheer is niet langer als maatregel van het waterschap opgenomen. Het regionale project 'Actief randenbeheer Brabant' is overgegaan in een landelijke regeling: de vergroening uit het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid ([zie paragraaf 4.4.](#)).

Omdat het Kierbesluit in 2018 geëffectueerd wordt, is het verstandig om de periode tot eind 2021 te benutten voor het beoordelen van de resultaten aan de hand van de monitoring van visintrek door Rijkswaterstaat. Op basis hiervan kunnen kosteneffectieve maatregelen voor bevordering van vismigratie tussen rijkswater en het regionale watersysteem voor de derde KRW-termijn (2022 t/m 2027) worden verkend.

Met de huidige kennis en inzichten zijn twee locaties in beeld om maatregelen te nemen om vismigratie te verbeteren tussen het rijkswater en het regionale watersysteem: Tonnenkreek, specifiek voor aal/paling. Nu wordt gewerkt met een tijdelijke aalgoot die elk trekseizoen wordt opgezet en waarbij vissen handmatig worden overgezet. Een permanente vaste voorziening is, gelet op het beperkte visaanbod, nog onvoldoende kosteneffectief. Als blijkt dat het aanbod toe gaat nemen door de Kier in de Haringvliet-sluizen (vanaf 2018) is aan te bevelen om op termijn een permanente goot te realiseren.

Keizersveer: het realiseren van een vismigratieroute langs de oude loop van de Donge blijkt niet eenvoudig en niet goedkoop. Alternatief is een vismigratieroute langs gemaal Keizersveer. Het aanbod aan trekvis zal door de Kier in de Haringvliet-sluizen verbeteren. In de planperiode zal op basis van visonderzoek de meest optimale vismigratieroute worden bepaald.

Disclaimer bij het KRW-maatregelpakket

De voorgenomen KRW-ambitie van het waterschap voor de realisatie van (her) inrichtingsmaatregelen (hydrologisch herstel natte natuurparels, ecologische verbindingzones, beek- en kreekherstel en aanleg van vispassages) is sterk afhankelijk van het beschikbaar komen van cofinancieringsmiddelen. Mochten deze middelen in de planperiode niet of onvoldoende voorhanden zijn dan zal het daadwerkelijke aantal realiseerbare kilometers en hectares lager uitvallen. Voor die maatregelen waar grond voor nodig is, is de voortgang tevens afhankelijk van de grondpositie. Naar gelang de praktijksituatie in de planperiode kan de daadwerkelijke realisatie per waterlichaam variëren. Volgens de Nederlandse spelregels zijn verschuivingen binnen en tussen waterlichamen toegestaan. Bij inrichtingsmaatregelen waar grond voor nodig is geldt dat de totale opgaves in km en ha voor het beheergebied leidend zijn. Ook nieuwe inzichten in kosteneffectiviteit van maatregelen kunnen aanleiding geven tot aanpassingen in het maatregelpakket.

KRW programma Brabantse Delta

Vastgesteld: 14-Oct-15		Geprogrammeerd 2016-2021				Totaal	Geprogrammeerd 2022-2027				Totaal
SGB	Waterlichaam	NNP (ha)	BKH (km)	EVZ (km)	Vispassages	€	NNP (ha)	BKH (km)	EVZ (km)	Vispassages	€
Schelde	Agger	11	2,5	4,3	2	€ 1.319.000	11	0	2,7	2	€ 534.000
Schelde	Rietkreek-Langewater	0	4,3	2,9	1	€ 1.475.000	0	4,3	2,9	2	€ 1.585.000
Schelde	Vennen Groote Meer	0	0	0	0	€ -	0	0	0	0	€ -
Schelde	Markiezaat	0	0	0	0	€ -	0	0	0	1	€ 110.000
Schelde	Zoom/Bleekloop	0	0	1,6	0	€ 160.000	0	0	1,6	0	€ 160.000
Schelde	Binnenschelde	0	0	0	0	€ -	0	0	1	2	€ 320.000
	Maatregelopgave Schelde	11	6,8	8,8	3		11	4,3	8,2	7	
	Investeringskosten Schelde	€ 44.000	€ 1.700.000	€ 880.000	€ 330.000	€ 2.954.000	€ 44.000	€ 1.075.000	€ 820.000	€ 770.000	€ 2.709.000
Maas	Boven Mark	100	6	9,5	2	€ 3.070.000	121	3,7	9,5	0	€ 2.359.000
Maas	Mark en Vliet	562	0	7,0	1	€ 3.058.000	148	28,1	50,2	1	€ 12.747.799
Maas	Roode Vaart	0	0	0	0	€ -	0	0	0	0	€ -
Maas	Beneden Donge	613	0	2,8	6	€ 3.392.000	0	0	7,4	2	€ 960.000
Maas	Tonnekreek complex	0	1,5	2,7	3	€ 978.465	0	8,3	11,4	4	€ 3.654.980
Maas	Aa of Weerijis	0	0	7,3	0	€ 730.000	15	0	7,9	0	€ 852.289
Maas	Bovendonge	342	4,7	13,4	4	€ 4.317.575	0	1,2	12,6	0	€ 1.560.000
Maas	Molenkreek complex	15	3,1	3,1	0	€ 1.143.015	15	3,1	3,1	1	€ 1.253.015
Maas	Kruislandse krekken	19	11,8	12	1	€ 4.336.000	0	0	0,7	0	€ 70.000
Maas	Oude Maasje	0	0	1,2	0	€ 120.000	0	0	0	0	€ -
Maas	Bavelse Leij	9	0	1,5	0	€ 191.096	49	0,6	0,2	0	€ 363.430
Maas	Chaamse beken	98	0	0	0	€ 392.111	92	20,1	2,5	1	€ 5.764.255
Maas	Strijbeekse beek	15	2,9	3,8	0	€ 1.166.276	0	0	0	0	€ -
Maas	Galdersche beek	28	7,5	3,4	0	€ 2.322.534	24	2,9	3,5	0	€ 1.171.982
Maas	Bijloop - turfvaart	15	2,3	3	0	€ 935.000	44	5,8	3,0	0	€ 1.926.000
Maas	Molenbeek	0	0,8	5,3	3	€ 1.060.000	0	0	4,4	0	€ 440.000
Maas	Ligne	75	7,4	2,4	1	€ 2.489.386	75	0	0	0	€ 300.372
Maas	Merkske	145	14,5	2,3	0	€ 4.434.212	0	0	0	0	€ -
Maas	Gat van den Ham	35	1,4	5,3	1	€ 1.130.638	35	3,0	5,2	1	€ 1.520.638
	Maatregelopgave Maas	2072	63,8	86,1	22		619	76,8	121,7	10	
	Investeringskosten Maas	€ 8.287.969	€ 15.952.612	€ 8.605.728	€ 2.420.000	€ 35.266.309	€ 2.475.487	€ 19.198.057	€ 12.170.216	€ 1.100.000	€ 34.943.760
	Maatregelopgave Totaal	2083	70,6	94,9	25		630	81,1	129,9	17	
	Investeringskosten Totaal	€ 8.331.969	€ 17.652.612	€ 9.485.728	€ 2.750.000	€ 38.220.309	€ 2.519.487	€ 20.273.057	€ 12.990.216	€ 1.870.000	€ 37.652.760

Onderstaande kostenraming is gebaseerd op de volgende normkosten per eenheid:

- Vismigratie:
€110.000 per passage
- Hydrologisch herstel natte natuurparel: €4.000 per ha
- Beek- en kreekherstel:
€250.000 per km
- EVZ (10 m zone; nat):
€100.000 per km

[Bij de tabel hoort een voorbehoud \(disclaimer bij het KRW-maatregelpakket\).](#)

Voor Markiezaatsmeer en Binnenschelde zijn nog geen maatregelen geprogrammeerd als KRW opgave. Voor deze beide waterlichamen zal eerst een watersysteemanalyse moeten worden uitgevoerd om zicht te krijgen op mogelijke kosteneffectieve maatregelen.

4. Taken en verantwoordelijkheden van het waterschap in (semi) geïsoleerde wateren

Het waterschap is als waterbeheerder verantwoordelijk voor het publiek beheer van het regionaal watersysteem. Hiermee wordt een groot maatschappelijk belang gediend. Deze bijlage gaat bondig in op de taken en verantwoordelijkheden van het waterschap in geïsoleerde en semi-geïsoleerde wateren. Het betreft een geactualiseerde versie van de bijlage uit het Waterbeheerplan 2010-2015. Het gaat om bestaand beleid. De uitgangspunten die het waterschap hierbij hanteert zijn gerangschikt naar de verschillende rollen die het waterschap invult. De uitgangspunten worden in deze notitie nader toegelicht.

Definitie geïsoleerde wateren

Onder geïsoleerde wateren wordt in deze notitie verstaan: Oppervlaktewateren die niet in open verbinding staan met het hoofdoppervlaktewatersysteem. Dit betekent dat geïsoleerde wateren uitsluitend worden gevoed met regenwater en grondwater. In de Nederlandse situatie kunnen de meeste geïsoleerde wateren overtollig water wel afvoeren via een overlaat. Veel ogenschijnlijk geïsoleerde wateren zijn in feite semi geïsoleerd. Hierbij wordt het water via een regelbaar kunstwerk gescheiden van het hoofdwatersysteem. Semi geïsoleerde wateren kunnen dus ook met oppervlaktewater gevoed worden. Voorbeelden van (semi) geïsoleerde wateren in Brabant zijn: vennen, wielen, zandwinplassen, stadsvijvers en blusvijvers. Hoofdwatersysteem en geïsoleerde wateren maken beide onderdeel van het regionale watersysteem en vallen zodoende onder de waterbeheerstaak van het waterschap. Daarnaast is in gevallen het waterschap naast waterbeheerder ook eigenaar van de ondergrond van het hoofdoppervlaktewatersysteem. Voor geïsoleerde wateren is dit meestal niet het geval.

Waterschap als waterautoriteit

Uitgangspunt 1

Het waterschap neemt geïsoleerde wateren in het waterbeheerplan op indien hieraan specifieke functies en doelstellingen gekoppeld zijn.

Toelichting

In het kader van de Waterschapswet en de Waterwet is het waterschap verantwoordelijk voor het waterbeheer van het regionaal watersysteem (m.u.v. de Rijkskanalen waarvan de huidige waterkwaliteitsbeheer taak als gevolg van de waterwet in de meeste gevallen zal overgaan naar Rijkswaterstaat). Ongeacht wie hier de eigenaar van is. Het waterbeheer dient planmatig en transparant uitgevoerd te worden. Om die redenen stelt het waterschap eens per vier jaar (straks eens per zes jaar) een waterbeheerplan op. In het waterbeheerplan is op hoofdlijnen aangegeven welke functies aan de oppervlaktewateren zijn toegekend, welke doelstellingen worden nagestreefd en wat de bijdrage van het waterschap is om deze doelstellingen te realiseren. Functietoekenning vindt voornamelijk plaats door de provincie. Voor geïsoleerde wateren spelen reeds aanwezige natuurwaarden of potenties voor natuurontwikkeling een belangrijke rol bij functietoekenning. Voor het toekennen van de gebruiksfunctie zwemwater zijn ook de verplichtingen die voortvloeien uit de zwemwaterrichtlijn en het daadwerkelijk gebruik van het geïsoleerde water als zwemwater van belang.

Uitgangspunt 2

Geïsoleerde wateren met een specifieke functie worden door het waterschap opgenomen in het monitoringsprogramma.

Toelichting

Teneinde vast te kunnen stellen of het gevoerde beleid van het waterschap succesvol is en de oppervlaktewateren aan de gestelde doelstellingen voldoen, heeft het waterschap een monitoringprogramma ingericht. Geïsoleerde wateren waaraan een functie is toegekend maken hier onderdeel van uit. De meetfrequentie in geïsoleerde wateren is over het algemeen laag. Dit betekent dat er veelal een beperkte hoeveelheid informatie beschikbaar is. De geïsoleerde wateren waaraan een zwemwaterfunctie is toegekend, vormen hierop een uitzondering. De provincie heeft als bevoegd gezag voor de wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden de monitoring van de kwaliteit van regionale oppervlaktewateren met de functie zwemwater, ondergebracht bij de waterschappen. Overeenkomstig de wettelijke eisen worden de zwemwateren elk badseizoen onderzocht.

Daar waar geïsoleerde wateren niet aan de functie eisen voldoen, dienen herstelplannen opgesteld te worden. Het waterschap prioriteert deze waar nodig in het waterbeheerplan.

Uitgangspunt 3

Indien aan een geïsoleerd water een specifieke functie is toegekend waarbij niet aan de functie eisen wordt voldaan, adviseert het waterschap de eigenaar en/of functiehouder over de verdere aanpak.

Toelichting

Als regionale waterautoriteit beschikt het waterschap over veel watersysteemkennis. Bij het optreden van beheerproblemen kunnen eigenaren van geïsoleerde wateren in principe een beroep doen op deze deskundigheid. Daar waar het een geïsoleerd water betreft met een specifieke functie die is vastgelegd in het waterbeheerplan, zal het waterschap altijd adviseren. In het geval van geïsoleerde wateren met een zwemwaterfunctie is er naast een eigenaar ook vaak een functiehouder (badbeheerder).

De advisering zal zich in dat geval veelal richten op de functiehouder.

Indien het geïsoleerde wateren betreft waaraan geen specifieke functie is toegekend, maakt het waterschap per geval een afweging in hoeverre aan een dergelijk verzoek gehoor zal worden gegeven. De mate waarin dergelijke wateren openbaar toegankelijk zijn, speelt hierbij een rol. In de meeste gevallen zal de inbreng beperkt blijven tot het ter beschikking stellen van informatie.

N.B.: Op de uitvoerende taken van het waterschap wordt in deze notitie afzonderlijk ingegaan bij de uitgangspunten 6, 7 en 8.

Waterschap als bevoegd gezag

Uitgangspunt 4

Als bevoegd gezag reguleert het waterschap in geïsoleerde wateren activiteiten van derden.

Toelichting

In het kader van de Waterschapswet en de Waterwet is het waterschap bevoegd gezag voor het regionale watersysteem. Als bevoegd gezag dient het waterschap het publieke belang op het gebied van regionaal waterbeheer. Dit belang is veelal functie afhankelijk en door middel van normen afrekenbaar gemaakt (normen voor aan- en afvoer, wateroverlast, waterkwaliteit). Door middel van schouwvoering, vergunningverlening en handhaving (keur en de Waterwet) worden activiteiten van derden zodanig gereguleerd dat dit geen afbreuk doet aan de maatschappelijke waterbeheer doelstellingen. In vergelijking met de hoofdwaterlopen zijn de regulerende activiteiten in geïsoleerde wateren over het algemeen beperkt qua omvang.

Uitgangspunt 5

In geval van een calamiteit kan het waterschap als bevoegd gezag handelend optreden in geïsoleerde wateren, dan wel anderen tot handelen dwingen.

Toelichting

Overeenkomstig artikel 69 van de Waterstaatswet 1900 beschikt het waterschap over een calamiteitenplan. Dit plan vormt het kader voor het optreden van het waterschap bij oppervlaktewater gerelateerde calamiteiten. In geval van een calamiteit is het waterschap bevoegd om handelend op te treden dan wel anderen tot handelen te dwingen. Dit met als doel de schade voor het watersysteem tot een minimum te beperken. Bij het bestrijden van calamiteiten werkt het waterschap nauw samen met anderen (onder ander brandweer en politie). In het geval van stedelijke wateren (inclusief de geïsoleerde wateren in stedelijk gebied) kan het waterschap nadere afspraken maken met de gemeente wie in welke situatie (bijvoorbeeld, vissterfte, botulisme, blauwalgen, zuurstoftekort) handelend optreedt. Indien dergelijke afspraken niet zijn gemaakt kan het waterschap naar bevinden handelen.

Waterschap als uitvoerder

Uitgangspunt 6

Het waterschap zorgt waar mogelijk voor de juiste hydrologische randvoorwaarden van geïsoleerde wateren.

Toelichting

Het waterschap is verantwoordelijk voor het peilbeheer in het regionale watersysteem, zowel voor de hoofdwaterlopen als de geïsoleerde wateren. Hiermee zorgt het waterschap waar mogelijk voor de juiste hydrologische randvoorwaarden voor de verschillen (gebruiks)functies. Voor de hoofdwaterlopen staat het instandhouden van de afvoercapaciteit (veelal vastgelegd door middel van leggerafmetingen van waterlopen in de legger) centraal. De uitvoerende taken voor het waterschap zijn hier het maaien, baggeren en herprofilen van leggerwaterlopen en het feitelijk peilbeheer door middel van stuwen en gemalen. Voor de geïsoleerde wateren zijn de mogelijkheden voor peilbeheer over het algemeen beperkt. Dit zal in zekere zin verbeteren als de waterschappen overeenkomstig de waterwet ook beheerder van het ondiepe grondwater worden in het landelijk gebied. Het waterschap vult voor geïsoleerde wateren de rol van waterbeheerder vooral in door toezicht te houden op activiteiten van derden die mogelijk van invloed zijn op het waterpeil en de waterkwaliteit (zie bij waterschap als bevoegd gezag).

Uitgangspunt 7

Het waterschap heeft als waterbeheerder geen uitvoerende taak in het regulier onderhoud van geïsoleerde wateren.

Toelichting

In geïsoleerde wateren ligt de verantwoordelijkheid voor het in goede staat houden van het water in principe bij de eigenaar. De eigenaar zal regulier onderhoud uitvoeren om het eigendom in goede staat te houden. Voor geïsoleerde wateren waaraan een functie is toegekend, is het "in goede staat houden" in belangrijke mate afhankelijk van de functie-eisen. Het waterschap gaat er vanuit dat de eigenaar hier het reguliere onderhoud uitvoert op basis van een onderhoudsplan. Om verlanding tegen te gaan dient een geïsoleerd water periodiek gebaggerd te worden. Ook het reguleren van de visstand en het instandhouden van de oevers behoort tot de verantwoordelijkheid van de eigenaar. In de zwemzone van zwemwateren houdt de functiehouder de plantengroei in toom door deze regelmatig te maaien. Inrichtingsmaatregelen ter versterking van de gebruiksfuncties, zoals het aanleggen van vissteigers, drijflijnen in zwemwateren etc., wordt eveneens tot de verantwoordelijkheid van de eigenaar en/of functiehouder gerekend.

5. Gebiedsspecifieke aandachtspunten

Inleiding

In de vorige planperiode is de integrale uitvoering van maatregelen opgepakt op basis van de uitgevoerde integrale gebiedsanalyses. Inmiddels is de basis van die analyses alweer vernieuwd: er zijn nieuwe modelberekeningen uitgevoerd voor de toetsing van regionale wateroverlast en voor het nieuwe beregeningsbeleid uit grondwater. Ook is er voortgang geboekt met de uitvoering van inrichtingsmaatregelen voor natuurontwikkeling. In de praktijk wordt het uitvoeringswerk soms sectoraal opgepakt. Bij het herstel van natte natuurparels wordt niet gekeken naar de optimalisering van het peilbeheer in het gehele deelstroomgebied. Zowel het waterschap als de gebiedspartners hebben behoefte aan een meer integrale gebiedsaanpak.

Het waterschap wil daarom watergebiedsprogramma's samen met gebiedspartners gaan opstellen. Omdat dit niet voor alle gebieden tegelijk zal lukken, is er een prioritering gemaakt op basis van de grootte van de maatschappelijke risico's per thema. De kaarten met prioriteiten per thema (wateroverlast, peilbeheer, ecologie en waterveiligheid) zijn opgenomen in de kaartbijlage van dit plan. De achtergronden bij deze prioriteiten worden in deze bijlage per gebied toegelicht. Daarbij wordt de gebiedsindeling in deelstroomgebieden gehanteerd zoals weergegeven op de kaart gebiedsindelingen en beschreven in de navolgende tabel. Met gemeenten wordt in verschillende werkeenheden samengewerkt. De beschrijving van gebieden is gegroepeerd per werkeenheden.

Methodiek

De 23 gebieden zijn afzonderlijk beoordeeld op de thema's veiligheid, wateroverlast, verdroging en waterkwaliteit/ecologie. De laatstgenoemde drie leveren ieder een score op (hoog, matig, of laag) en een optelsom. Omdat de veiligheidsopgave bestuurlijk de hoogste prioriteit heeft, is dit in de score verwerkt door de eindprioritering hierop aan te passen (meer prioriteit). Daarmee komt het thema veiligheid als belangrijkste prioriteit terug in de beoordeling.

Nr	Indeling stroomgebieden volgens studie wateroverlast (=IGA-indeling, aangepast)	Corresponderend KRW-waterlichamen (inrichtingsmaatregelen die aan betreffende waterlichaam zijn toegekend)	Toelichting
1	Aa of Weerijs	Aa of Weerijs	
2	Bovenlopen Donge (Oude Leij + Grootse Hultense Leij)	Boven Donge	
3	Bovenmark	Bovenmark inclusief deel van Bovenmark wat langs Merkske stroomt en Galderse Beek	
4	Brabantse Wal Bremer	Agger + Vennen Groot Meer -	Geen apart waterlichaam, onderdeel van Chaamse beken
5	Chaamse beken	Chaamse beken, Strijbeekse beek	IGA-gebied omvat de waterlichamen Chaamse beken, Strijbeekse beek en Bremer
6	Cruislandse Kreken	Cruislandse Kreken	
7	Gat van den Ham	Gat van den Ham	
8	Hoevense Beemden	-	Geen apart waterlichaam, onderdeel van Mark-Vliet
9	Kibbelvaart-Brandse Vaart	-	Geen apart waterlichaam, onderdeel van Mark-Vliet
10	Ligne	Ligne	
11	Mark-Vliet	Mark Vliet + Markiezaat	
12	Merkske	Merkske	
13	Molenbeek	Molenbeek + Zoom/Bleekloop	
14	Molenleij	Bavelse Leij	
15	Niervaart-Bloemendaal	Roode Vaart	
16	Noordrandmidden	-	Geen apart waterlichaam, onderdeel van Mark-Vliet
17	Oosterhout-Waalwijk (Langstraat + Oosterhout Waalwijk)	Beneden Donge + Oude Maasje	
18	Oude Prinslandse Polder	Molenkreek complex	
19	Rietkreek Langewater	Rietkreek Langewater	
20	Rooskensdonk-Hoge Vucht	-	Geen apart waterlichaam, onderdeel van Mark-Vliet
21	Tonnekreek	Tonnekreek complex	
22	Turfvaart-Bijloop	Turfvaart-Bijloop	
23	Binnenschelde en Markiezaatsmeer	Binnenschelde + Markiezaat	

Gebiedsbreed resultaat van prioritering

Aan de hand van de beschreven methodiek is een prioritering tot stand gekomen voor de deelgebieden ([zie afbeelding 1](#)). Er zijn drie groepen van gebieden te onderscheiden, onderverdeeld naar een prioritering hoog-midden-laag:

- Gebieden met een prioriteit hoog: hier speelt een meervoudige wateropgave. Het waterschap kiest, waar nodig, voor een actieve benadering om de waterdoelen te realiseren. Mocht het echter (kosten-)effectiever zijn om het initiatief bij derden te laten en daarop mee te liften dan doen we dat. Per gebied zijn altijd twee of meer opgaven urgent. Daarom wil het waterschap een integraal watergebiedsprogramma opstellen en daarbij de gerelateerde belangen van anderen nadrukkelijk meenemen om zo de beoogde integraliteit te bewerkstelligen;
- Gebieden met een gemiddelde prioriteit (matig): hier ligt doorgaans een enkelvoudige opgave vanuit een van de waterthema's. Het kan ook zijn dat de meekoppelkansen tussen de thema's onderling beperkt zijn (geen overlap). Het waterschap kiest hier voor de inbreng van het wateraspect bij gebiedsgerichte ontwikkelingen (ruimtelijk dan wel maatschappelijk). De accenten kunnen per gebied verschillen (bijvoorbeeld de nadruk op waterveiligheid of waterkwaliteit);
- Gebieden met een lage prioriteit: hier zijn geen urgente wateropgaven. Het waterschap speelt in op ontwikkelingen als die zich voordoen, maar neemt daarin in de komende planperiode geen initiatieven.

Bovenstaande prioritering heeft vooral betrekking op maatregelen die het waterschap programmeert om ontwikkeldoelen te realiseren. Daarnaast heeft elk gebied zijn eigen beheer- of instandhoudingsdoelen. Hier is al met een schuin oog naar gekeken (proefgebieden met een meer flexibel peilbeheer en/of natuurlijker onderhoudsniveau), maar de doelen zijn niet uitputtend beschreven. Waar van toepassing komt het beheeraspect terug bij de toelichting per gebied. Hetzelfde geldt algemeen toepasbare (beheer-) maatregelen, zoals akkerranden en groen-blauwe diensten.

EVZ = ecologische verbindingzone

GGOR = Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regime

SGBP = Stroomgebiedbeheerplan

De beschrijvingen van de aandachtspunten per gebied zijn gegroepeerd per werkeenheid die in de samenwerking met gemeenten wordt gehanteerd:

[5.1. Werkeenheid de Baronie](#)

[5.2. Werkeenheid Hart van Brabant + deel van werkeenheid 4](#)

[5.3. Werkeenheid Waterkring West](#)

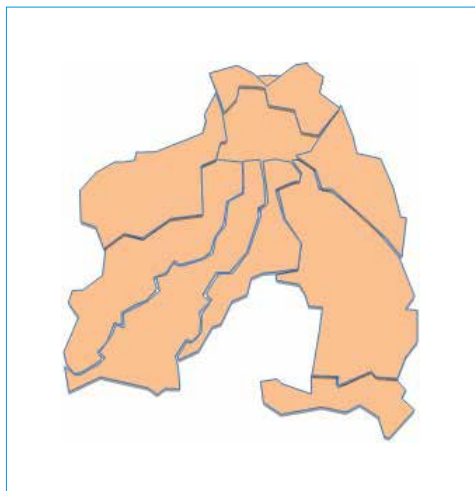
[5.4. Mark-Vliet \(valt niet onder een werkeenheid\)](#)

Motivering per gebied, per werkeenheid

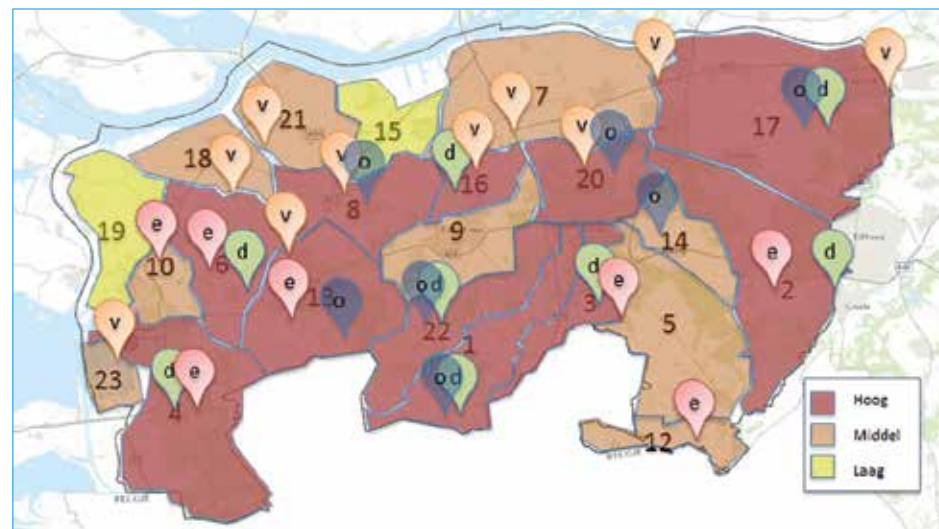
5.1 Werkeenheid de Baronie

Deelgebieden:

- Aa of Weerijis
- Boven Mark
- Chaamse Beken
- Kibbelvaart-Brandse Vaart
- Merkske
- Molenleij
- Rooskensdonk-Hoge Vucht
- Turfvaart-Bijloop

Prioriteiten watergebiedsprogramma's

Afbeelding 1 Prioriteit per gebied met specifieke aandachtspunten voor:
veiligheid (v),
waterkwaliteit/ecologie (e),
wateroverlast(o) en/of
droogte(d)

Gebied 1: Aa of Weerijis

KRW-waterlichaam: Aa of Weerijis

Prioriteit komende planperiode: hoog

Waarom heeft het gebied de prioriteit hoog (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Regionale keringen langs de benedenloop bij Breda
Wateroverlast	Hoog	Groot gebied waar wateroverlast kan optreden
GGOR	Hoog	Nog onduidelijk effect van beregeningsbeleid op natte natuurparel
Waterkwaliteit	Laag	Weinig concrete ontwikkelingen om mee te liften met inrichtingsmaatregelen

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- In dit gebied zijn al diverse inrichtingsmaatregelen uitgevoerd (onder andere in de ruilverkaveling Weerijis-Zuid). De intensivering van het agrarisch gebruik in het beekdal en het herstel van natte natuurparels vragen om een zorgvuldige afweging van welke maatregelen nog genomen moeten worden. In dit gebied zal bekeken moeten worden wat de effecten van de maatregelen zijn en welke opgave er dus nog is. Een integrale analyse waarbij ook gekeken wordt naar haalbare doelen voor de Kaderrichtlijn Water is nodig.

- Het beekdal van de Aa of Weerijis is niet genormeerd voor wateroverlast. Gelet op de hoge potentiële schaderisico's wil het waterschap het gebied optimaliseren. Tevens zijn er compenserende maatregelen nodig om het verruimen van het beregeningsbeleid mogelijk te maken. De uitwerking via een watergebiedsprogramma is hiervoor het aangewezen instrument, waarbij ook het stroomgebied van de Turfvaart/Bijloop wordt betrokken.
- Het waterschap kijkt daarbij ook naar gebiedsgerichte ontwikkelingen, zoals de rondweg rondom Zundert en landgoedontwikkeling (Weerijis).
- De aanpak van 15 ha natte natuurparel is doorgeschoven naar de periode na 2021. Eerst worden de effecten van de genomen maatregelen samen met de provincie in beeld gebracht. Op basis daarvan kan beter bepaald worden welke aanvullende maatregelen nodig en effectief zullen zijn.
- Van de nog in te richten 15,2 kilometer aan EVZ is iets minder dan de helft geprogrammeerd en de rest gepland voor de derde KRW-termijn (2022-2027). De komende planperiode wordt gekeken waar de inrichtingskansen het grootst zijn, ook met het oog op het aansluiten van de EVZ Kleine Beek en verbinding naar De Matjens (Vlaanderen). Hierbij is afstemming met gemeenten belangrijk, ook gelet op de totale opgave. De samenwerkingsovereenkomst met gemeente Zundert omvat bijvoorbeeld slechts een deel van de nog te realiseren EVZ binnen de gemeentegrenzen. Ook zal voor de regionale keringen bij Breda voor de komende planperiode in beeld worden gebracht welke maatregelen nodig zijn om aan de norm te voldoen en in hoeverre er hier meekoppelkansen liggen met de KRW-opgave.
- Het onderhoudsregime en de toekomstige inrichtingsmaatregelen zullen het stromende karakter van de Aa of Weerijis moeten herstellen. Dit helpt een betere KRW-beoordeling te bereiken in 2027.
- Om uiterlijk in 2027 aan de KRW-doelen te kunnen voldoen zal samen met Vlaamse partners worden verkend welke kosteneffectieve maatregelen voorhanden zijn.

Gebied 3: Boven Mark

KRW-waterlichamen: Boven Mark, Galderse Beek
 Prioriteit komende planperiode: hoog

Waarom heeft het gebied prioriteit hoog (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Overige keringen nog nader te beschouwen
Wateroverlast	Matig	Beperkt gebied en schaderisico
GGOR	Matig	Compensatie van effecten beregeningsbeleid
Waterkwaliteit	Hoog	Aaneengesloten traject beekherstel (Boven Mark) en ecologische verbindingzones (zijlopen)

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Er zijn de afgelopen jaren al verschillende ecologische herstelmaatregelen uitgevoerd langs de Boven Mark en de zijlopen. Deze leveren ecologisch meer op als er, met aanvullende maatregelen, een aaneengesloten systeem wordt gerealiseerd. Het gaat dan om realisatie van de EHS en het beekherstel in het beekdal (6 kilometer) in combinatie met de ecologische verbindingzones langs de Galderse Beek en Hazeldonkse Beek en het opheffen van de resterende twee vismigratieknelpunten in de Boven Mark.
- Vanwege de opgedeelde ligging van het KRW-waterlichaam Boven Mark (tussenliggend traject over Vlaamse deel) is afstemming met Vlaanderen voor het opstellen van een watergebiedsprogramma van belang, mede in relatie tot het watergebiedsprogramma voor het Merkske. Naast oeverinrichting speelt hier ook verdrogingsbestrijding in aansluiting op de Vlaamse zijde en de bovenlopen Strijbeekse Beek (stroomgebied Chaamse Beken), Galderse Beek en Merkske. Het waterschap laat daarmee zien dat het de samenwerking met Vlaanderen gebiedsgericht wil invullen en prioriteit wil geven in de planperiode.
- Met de Vereniging Markdal is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend waarin afspraken zijn gemaakt over de prioritering van en voorbereidende werkzaamheden voor uitvoering van maatregelen. De vereniging neemt het voortouw in het maken van afspraken met bewoners en ondernemers. Voor de planning en uitvoering van maatregelen worden de vigerende wettelijke procedures gevolgd. Het waterschap zal de komende planperiode ervaring opdoen met deze nieuwe samenwerkingsvorm om te komen tot een duurzaam en vitaal Markdal.
- De nog uit te voeren inrichtingsmaatregelen dienen een positieve bijdrage te leveren aan het herstel van het stromende karakter van de Boven Mark en de zijlopen, om doelbereik op de KRW-maatlatten in 2027 mogelijk te maken.
- Voor de overige keringen zal de komende planperiode in beeld worden gebracht welke functie ze in dit gebied hebben en of ze in dat opzicht voldoen.

Gebied 5: Chaamse beken

KRW-waterlichamen:

Chaamse Beken, Strijbeekse Beek

Prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Laag	Geen keringen aanwezig
Wateroverlast	Laag	Beperkte wateroverlast in bebouwde kom
GGOR	Matig	Beperkte effecten beregeningsbeleid op natte natuurparels
Waterkwaliteit	Laag	Geen concrete ontwikkelingen, inrichting deels al uitgevoerd in kader van landinrichting m.u.v. Strijbeekse Beek

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Grote delen van het gebied zijn al behoorlijk natuurlijk ingericht (zoals de landgoederen Chaam en de uitgevoerde landinrichting Baarle-Nassau). De aanwezige natuur is aangewezen als EHS, als verwervingsopgave EHS of als natuur in combinatie met agrarisch gebruik.
- Ondanks de uitgevoerde maatregelen blijft de ecologische toestand nog achter bij de KRW-doelen. De mogelijkheden tot grondaankopen voor aanvullende inrichtingsmaatregelen zijn in het gebied van de Chaamse beken beperkt. Met natuurvriendelijk onderhoud en agrarisch natuurbeheer kan de kwaliteit wel verder worden verbeterd.
- Langs de Strijbeekse Beek zet het waterschap in op verbindende trajecten (beekherstel in combinatie met aanpak verdroging van de natte natuurparel), zodat een meer aaneengesloten systeem ontstaat met de Boven Mark. In 2014 is het waterschap gestart met het opstellen van een watersysteemanalyse voor de Strijbeekse beek: de resultaten worden gebruikt voor de programmering van maatregelen. Hierbij zal afstemming met Vlaamse partners plaatsvinden.
- Langs de bovenloop van de Strijbeekse Beek en de Bremer zoekt het waterschap naar mogelijkheden om mee te koppelen met agrarisch natuurbeheer (groen-blauwe diensten) en met maatregelen binnen het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Hiermee kan het waterschap mogelijk anticiperen op de uitbreiding van de intensieve veehouderij in het gebied rondom Baarle-Nassau.
- Delen van de Bremer, Groot Vergoor en andere bovenlopen waar de EVZ met stapstenen is ingericht, worden de komende jaren meegenomen in een evaluatie van de habitat-eisen. Op grond van de evaluatie kan de provincie de programmering van de ecologische verbindingzones bijstellen.
- Voor het vismigratieknelpunt Heerlese Loop/Pools Heining zal het waterschap samen met de provincie Antwerpen verkennen welke doelmatige maatregelen er mogelijk en gewenst zijn.

Gebied 9: Kibbelvaart – Brandse Vaart

KRW-waterlichaam: Mark-Vliet

Prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Laag	Geen keringen aanwezig
Wateroverlast	Matig	Rondom Etten-Leur liggen een beperkt aantal gebieden waar wateroverlast een rol speelt
GGOR	Laag	Beperkte effecten van beregeningsbeleid op natte natuurparel
Waterkwaliteit	Matig	Enkele kansen voor realisatie van aaneengesloten traject EVZ

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Langs de Kibbelvaart – Laakse Vaart en Brandse Vaart ten zuiden van de snelweg (EVZ Vossenbergsche Vaart) liggen kansen om een aaneengesloten traject af te ronden, waarvan al delen zijn ingericht. Het heeft de voorkeur om aan te sluiten op vernattingsmaatregelen in de natte natuurparel De Berk / Kelsdonk (buiten het gebied gelegen).
- In de samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Etten-Leur zijn afspraken gemaakt over kadverbetering in combinatie met de realisatie van de EVZ-opgave langs de Leurse Haven en Laakse Vaart. Echter, ook na uitvoering hiervan resteert er nog een aantal kilometers te realiseren EVZ.
- De verbinding van de natte natuurparel langs de Turfvaart / Bijloop met de Vossenbergsche vaart (EVZ) is uitgesteld (na 2021). De realisatie van de verdrogingsaanpak van de natte natuurparel wordt namelijk in zijn totale omvang bekeken (zie gebied Turfvaart/Bijloop).
- Het waterschap onderzoekt of er kansen zijn om realisatie EVZ te combineren met waterberging om wateroverlast in de omgeving van Etten-Leur te beperken. Deels speelt dit zich ook af binnen stedelijk gebied (onderdeel van de heroverweging afvalwaterketen en samenwerkingsovereenkomst met gemeente Etten-Leur), waarover al afspraken zijn gemaakt.

Gebied 12: Merkske

KRW-waterlichaam: Merkske

Prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Laag	Er zijn geen keringen aanwezig
Wateroverlast	Laag	Het gebied is beperkt gevoelig voor wateroverlast
GGOR	Matig	Beperkte opgave natte natuurparel
Waterkwaliteit	Hoog	Kans op aaneengesloten traject met Boven Mark / Vlaamse deel

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Vanwege de ligging van het waterlichaam Merkske is afstemming met Vlaanderen en het watergebiedsprogramma voor de Boven Mark van belang (beekherstel en vismigratie). Vlaanderen wil samen met Nederland gerichte maatregelen treffen om in de periode tot 2021 een goede ecologische toestand voor 't Merkske (Vlaams 'speerpuntgebied'). Het waterschap sluit aan bij deze ambitie en stemt af met de Vlaamse partners over inrichting en beheer in het Grenswateroverleg Molenbeek-Mark. Onder de vleugels van dit grenswateroverleg zal een Vlaams-Nederlands stappenplan voor herstel van het Merkske worden ontwikkeld
- Om die reden is 14,5 kilometer beekherstel en 2,3 kilometer EVZ geprogrammeerd voor de komende planperiode evenals 145 hectare aan natte natuurparels. Het belangrijkste aandachtspunt vormt daarbij het verhogen van de stromingsdynamiek. Met natuurvriendelijk onderhoud worden al goede resultaten geboekt. Mogelijk is plaatselijk ook nog verhoging van de ontwateringsbasis nodig (of verhoging van de waterbodem).

Gebied 14: Molenleij

KRW-waterlichaam: Bavelse Leij

Prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Overige keringen nog nader te beschouwen
Wateroverlast	Hoog	Groot gebied waar wateroverlast kan optreden
GGOR	Laag	Geen effect beregeningsbeleid en beperkte omvang natte natuurparel
Waterkwaliteit	Laag	Beperkte ontwikkelingen

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- De belangrijkste prioriteit is de aanpak van wateroverlast in het gebied: de overgangszone naar het stedelijk gebied Breda, met name rondom Bavel.
- De realisatie van het bedrijven- en evenemententerrein Bavelse Berg in een overstromingsgebied vraagt om compenserende maatregelen om de toename van wateroverlast te voorkomen. Het waterschap overlegt hiervoor met de gemeente Breda.
- Langs de Bavelse Leij en de Molenleij liggen overige keringen (niet genormeerd). Het waterschap gaat na of de huidige situatie aangepast moet worden en stemt daarbij af met de andere Brabantse waterschappen.
- Er is in het gebied in het verleden al veel ingericht. De resterende inrichtingsopgave is daardoor beperkt: er is 1,5 kilometer EVZ geprogrammeerd in de periode tot en met 2021 (onder meer de EVZ Boomkikker in de omgeving van Molenschot). Het waterschap bekijkt samen met de gemeenten Gilze en Rijen en Breda of er meekoppelkansen ontstaan als gevolg van noord-zuid migratieroutes voor de boomkikker als doelsoort.
- Ook de opgave voor het herstel van natte natuurparels is beperkt: er is 9 hectare geprogrammeerd van de 59 hectare.
- Hoewel maatregelen in en rondom het Ulvenhoutse Bos al zijn genomen, wordt aanvullend daarop onderzocht of verdere lokale optimalisatie van de waterhuishouding nodig is, o.a. aan de Broekloop.

Gebied 20: Rooskensdonk – Hoge Vucht

KRW-waterlichaam: onderdeel van Mark-Vliet

Prioriteit komende planperiode: hoog

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Regionale keringen langs Mark. Overige keringen nader te beschouwen
Wateroverlast	Hoog	Groot gebied waar wateroverlast kan optreden
GGOR	Laag	Verdrogingsaanpak natte natuurparel Vuchtpolder
Waterkwaliteit	Matig	Bepaalde uitvoeringskansen voor aaneengesloten traject

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- De komende jaren wordt een programma uitgevoerd om regionale keringen langs Mark en Vliet te laten voldoen aan de verhoogde veiligheidsnorm, in combinatie met de eisen voor de waterberging op het Volkerak-Zoommeer. De werken aan de regionale keringen worden uiterlijk in 2023 afgerond.
- Voor de overige keringen in het gebied gaat het waterschap na of de huidige situatie (niet genormeerd) aangepast moet worden en stemt daarbij af met de andere Brabantse waterschappen.
- De belangrijkste prioriteit is de aanpak van wateroverlast in het gebied (overgangszone naar stedelijk gebied Breda). De stad Breda ligt ook binnen het gebied, maar de aanpak van stedelijke wateropgaven kent hoofdzakelijk een eigen spoor (denk aan de waterketenbenadering, toename waterbergingsbehoefte als gevolg van uitbreiding spoorzone OVTC). Gemeente Breda is zich aan het oriënteren op een klimaatbestendige watervisie voor het binnenstedelijk gebied; het waterschap wil daar samen in optrekken.
- Maatregelen vanuit het Waterbeheerplan richten zich dan ook met name op het landelijk gebied rondom de stad, zoals de natte natuurparel Lage Vuchtpolder in combinatie met de zuivering van stedelijk water (project Waterakkers).
- Het stedelijke uitloopgebied tussen Breda en Oosterhout is als landschapspark aangemerkt met een brede blauw-groene agenda. Mogelijk dat hierin ook aanknopingspunten liggen voor de realisatie van waterdoelen.
- Via uitwerking van de GGOR wordt de aanpak van wateroverlast zorgvuldig afgewogen tegen de verdrogingsbestrijding in het gebied. Waar mogelijk wordt dit met elkaar in verband gebracht.

Gebied 22: Turfvaart-Bijloop

KRW-waterlichaam: Turfvaart – Bijloop

Prioriteit komende planperiode: hoog

Waarom heeft het gebied prioriteit hoog (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Overige keringen nog nader te beschouwen
Wateroverlast	Hoog	Groot gebied waar mogelijk wateroverlast kan optreden
GGOR	Hoog	Compensatie effect beregeningsbeleid en omvangrijke natte natuurparel
Waterkwaliteit	Laag	Beperkte concrete ontwikkelingen, herbeoordeling stroming

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Voor de overige keringen langs de Bijloop gaat het waterschap na of de huidige situatie (niet genormeerd) aangepast moet worden en stemt daarbij af met de andere Brabantse waterschappen.
- Bij de uitwerking van een aanpak voor de natte natuurparels houdt het waterschap rekening met de noodzakelijke compensatie vanuit beregeningsbeleid en wateroverlast. Het waterschap beschouwt het op te stellen GGOR-plan in samenhang met het gebied Aa of Weerij vanwege de onderlinge hydrologische relaties.
- Er is een nadere beoordeling van de omvang van de natte natuurparel langs de Turfvaart nodig vanwege de beperkte reikwijdte van de herstelmaatregelen (geen effect op droge delen). Het waterschap gaat hiervoor in gesprek met de provincie en de terreinbeheerder.
- Voor het ingerichte deel van de Bijloop gaat het waterschap na of de uitgevoerde maatregelen voldoende bijdragen aan het herstel van het stromende karakter van de beek.
- De Turfvaart is onderdeel van hetzelfde KRW-waterlichaam, maar sluit daar qua type onvoldoende op aan. Het waterschap onderzoekt of een beter passende typering een oplossing kan bieden. Op grond van die analyse wordt de resterende opgave voor beekherstel voor zowel de Turfvaart als de Bijloop (2,3 kilometer geprogrammeerd) zo nodig bijgesteld.
- Door de afkoppeling van landbouwwater neemt de piekafvoer vanuit de Turfvaart naar de Bijloop toe, waardoor de kades langs de Bijloop extra worden belast. Het waterschap brengt de komende planperiode in beeld of er mogelijkheden zijn voor de realisatie van extra berging.
- Vanwege de verwevenheid in het gebied kunnen sommige maatregelen beter gerealiseerd worden met de agrarische sector. Daarom kijkt het waterschap vooral ook naar mogelijkheden voor groen-blauwe diensten en akkerrandenbeheer.

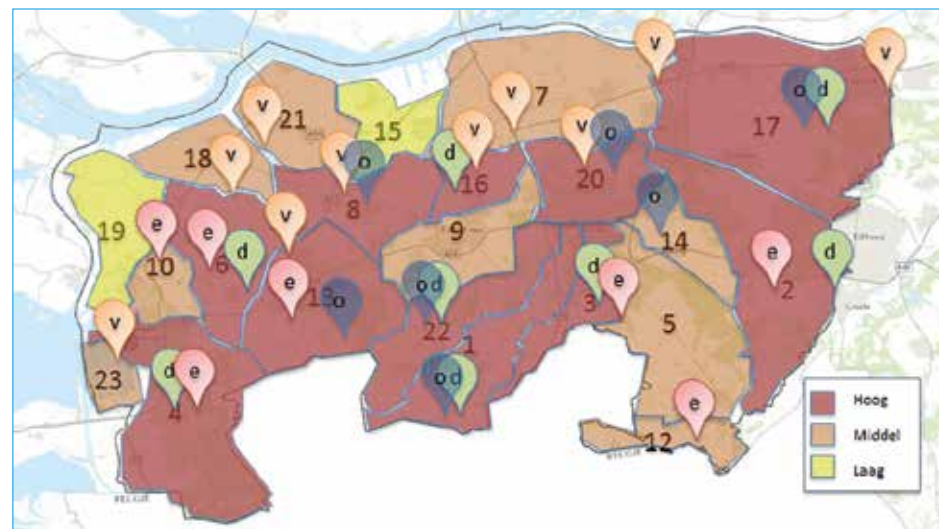
5.2 Werkeenheid Hart van Brabant + deel van werkeenheid 4

Deelgebieden:

- Bovenlopen Donge
- Gat van den Ham
- Noordrand Midden
- Oosterhout-Waalwijk

Prioriteiten watergebedsprogramma's

Afbeelding 1 Prioriteit per gebied met specifieke aandachtspunten voor:
 veiligheid (v),
 waterkwaliteit/ecologie (e),
 wateroverlast(o) en/of
 droogte(d)

Gebied 2: Bovenlopen Donge

KRW-waterlichaam: Boven Donge

Prioriteit komende planperiode: hoog

Waarom heeft het gebied de prioriteit hoog (motivering)?

Veiligheid	Laag	Geen keringen aanwezig
Wateroverlast	Matig	Beperkt schaderisico
GGOR	Hoog	Aanpak van verdroging van N2000-gebied Regte Heide / Riels Laag heeft hoge prioriteit
Waterkwaliteit	Hoog	Aaneengesloten traject langs de Oude Leij / aansluiting op benedenloop

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Het waterschap wil de komende planperiode het beekherstel en de EVZ realiseren langs de Oude Leij en Groote Leij. Dit gebeurt bij voorkeur in combinatie met andere maatregelen voor een meer optimaal peilbeheer (minder verdroging en minder wateroverlast). Hierdoor ontstaat een meer aaneengesloten geheel van natuurlijk ingerichte oevers en beekdalen.
- De sifon in de Donge onder het Wilhelminakanaal blijkt geen belemmering te vormen voor vismigratie. De vismigratieroute van de Oude Leij wordt daarom verbonden met de oude loop van de Donge en niet richting het Wilhelminakanaal. Zo wordt voor vissen de oude loop van de beek weer hersteld, terwijl bij hoge afvoeren het water van de Oude Leij naar het Wilheminkanaal wordt geleid. Voor visoptrek langs de Oude Leij (bovenloop Donge) ontbreken nog een aantal laatste migratiemogelijkheden

bij stuwen tussen Riel en Dongen. Er zijn vier stuwen geprogrammeerd in de komende planperiode.

- Het waterschap benut inrichtingskansen bij ruimtelijke ontwikkelingen zoals de stedelijke uitloopgebieden (groenzones) tussen Tilburg en Dongen, in de buurt van Koolhoven (woningbouw) en de Reeshofweide.
- In het meest bovenstroomse deel van het gebied langs de Oude Leij (vanaf de Dorpswaterloop) vindt intensivering van agrarische bedrijfsvoering plaats. In dit gebied liggen kansen voor teeltvrije zones langs de waterloop.
- Het gebied rondom de Hultense Leij is gevoelig voor watertekorten, maar tegelijk ook voor wateroverlast. Dit geeft randvoorwaarden voor de uitwerking van het peilbeheer (GGOR) voor dit gebied. Gemeente Gilze-Rijen en het waterschap zoeken de komende planperiode samen naar oplossingen om wateroverlast binnen een aantal kernen tegen te gaan.
- Reeds gerealiseerde delen van de EVZ langs de Groote Leij worden meegenomen in een gebiedsbrede evaluatie van de effectiviteit van maatregelen binnen de EVZ. Op grond hiervan kunnen nog uit te voeren maatregelen beter worden ingezet.
- Vanuit het gebiedsdossier voor de drinkwaterwinning Gilzerbaan is aandacht gevraagd voor de infiltratie van stoffen vanuit de Oude Leij naar het grondwater, waarvan vervolgens drinkwater wordt geproduceerd. Uit een nog op te stellen gebiedsvisie volgen eventueel maatregelen om deze belasting te verminderen. Nog te realiseren beekherstel biedt hiervoor wellicht een aanknopingspunt, als er voldoende cofinanciering beschikbaar is.
- Voor N2000-gebied Regte Heide / Riels Laag zijn door het waterschap vernattingsmaatregelen getroffen langs de Oude Leij. Voor het droge deel (met natte natuurdoelen) zal het waterschap de terreinbeheerder adviseren over kansrijke beheer- en inrichtingsmaatregelen.
- In de Oude Leij wil het waterschap een proef uitvoeren voor onderhoudsvrij beheer door houtconstructies in de beek aan te brengen.

Gebied 7: Gat van den Ham

KRW-waterlichaam: Gat van den Ham

Prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Programma regionale keringen in samenhang met waterberging op het Volkerak-Zoommeer
Wateroverlast	Matig	Kleine kans op wateroverlast maar verhoogd risico door aanwezige glastuinbouw (Plukmade)
GGOR	Laag	Risico op effect beregeningsbeleid natte natuurparel
Waterkwaliteit	Matig	Uitvoeringskansen voor realisatie aaneengesloten trajecten

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- De komende jaren voert het waterschap een programma uit om de regionale keringen langs Mark en Vliet te laten voldoen aan de verhoogde veiligheidsnorm, in combinatie met de eisen voor de waterberging op het Volkerak-Zoommeer. De werken aan de regionale keringen worden uiterlijk in 2023 afgerond.
- In het gebied is een concentratiegebied voor glastuinbouw rondom Drimmelen (intensivering en schaalvergroting), maar ook een verwevingsgebied voor natuurlijke ontwikkeling (buiten de EHS). De planontwikkeling wordt de komende jaren verder opgepakt en draagt de werktitel Grote Modderkruiper. Het plan biedt aanknopingspunten om resterende trajecten in te richten langs delen van het waterlichaam Gat van den Ham en Zwaluwse Haven (kreekherstel en wateroverlast). Ook onderzoekt het waterschap mogelijkheden om het beheer te extensiveren ten gunste van deze specifieke soort. Eventueel wordt ook het peilbesluit hierop aangepast.
- De mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen (glastuinbouw) in dit gebied kunnen benut worden om het watersysteem robuuster te maken met meer ruimte voor water (kansen voor waterconservering, waterbergend vermogen en natuurvriendelijke inrichting en onderhoud).
- De gemeente Zevenbergen is initiatiefnemer om de (overige) kering in Lage Zwaluwe te verleggen bij de Villawijk: het waterschap is hierbij betrokken vanuit keringenbeheer. Hetzelfde geldt voor de verhoging van de kade door de toename van de eb-vloedbeweging op het Hollandsch Diep.
- Nu de sluisen open staan (Zwaluws getij) is er al in een deel van het waterlichaam vrije vismigratie mogelijk. Het waterschap onderzoekt de komende planperiode of het mogelijk is om ook bij het gemaal Hamse Polders een aanpassing in de inlaatduiker te realiseren om de vispasseerbaarheid te verbeteren.
- Gerealiseerde delen van de EVZ Gat van den Ham II worden geëvalueerd op het effect voor de habitateisen in het gehele traject.

Gebied 16: Noordrand Midden

KRW-waterlichaam: onderdeel van Mark-Vliet

Prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Programma regionale keringen in samenhang met waterberging op het Volkerak-Zoommeer
Wateroverlast	Matig	Beperkt gebied waar wateroverlast kan optreden
GGOR	Matig	Gevoelig voor effecten beregeningsbeleid in combinatie met beperkte ontwikkeling rondom natte natuurparel De Berk / Strijpen / Kelsdonk
Waterkwaliteit	Matig	Ontwikkelingen zijn beperkt / liggen grotendeels stil

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Er worden verschillende oplossingsrichtingen voor de regionale kering verkend: Het plaatsen van een keermiddel langs de Mark en Vliet, waardoor de zuidelijk gelegen regionale kering kan vervallen is daarbij een optie, net als het geheel verbeteren van het huidige traject. De werken aan de regionale keringen worden uiterlijk in 2023 afgerond.
- Het gebied is een overgangszone tussen het stedelijk gebied van Breda en het landelijk gebied. Er is ruimte voor de opvang van afvoerpieken en tijdelijke wateroverlast in de functiecombinatie waterberging en natuur. Een voorbeeld daarvan is de natte natuurparel Weimeren (reeds ingericht).
- De inrichtingsopgave EVZ ligt grotendeels buitendijks langs de Mark. In het gebied zelf is de inrichtingsopgave beperkt of ligt stil (verwevingsopgave zowel binnen als buiten de EHS). In de programmering is het merendeel doorgeschoven naar de periode 2021-2027, met uitzondering van de natte natuurparel De Berk / Strijpen / Kelsdonk.
- Uit de analyse van het beregeningsbeleid komt dit gebied naar voren als gevoelig voor effecten.
- Het waterschap wil ervaring opdoen met flexibeler peilbeheer voor waterkwaliteit, waterconservering en waterberging. Daarom verkent het waterschap de mogelijkheden, onder meer in dit gebied.

Gebied 17: Oosterhout - Waalwijk

KRW-waterlichamen:

Beneden Donge en Oude Maasje

Prioriteit komende planperiode: hoog

Waarom heeft het gebied prioriteit hoog (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Programma regionale keringen en HWBP. Overige keringen nog nader te beschouwen
Wateroverlast	Hoog	Groot gebied waar mogelijk wateroverlast kan optreden
GGOR	Hoog	Uitwerking N2000/ natte natuurpleel Westelijke Langstraat
Waterkwaliteit	Laag	Beperkte ontwikkelingen om resterende delen van EVZ in te richten

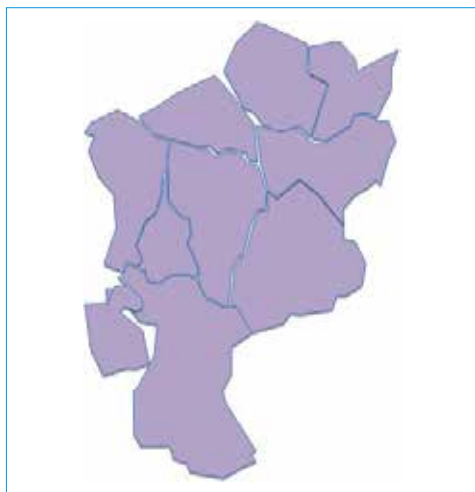
Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- In het gebied liggen een aantal projecten rondom veiligheid, deels vanuit het Hoogwater Beschermingsprogramma (Geertruidenberg en Amertak, Oosterhout) en Ruimte voor de Rivier. Verder speelt de overname van de kering langs het Drongelens Kanaal, een damwandreconstructie bij Oosterhout en een gemaalaanpassing bij Geertruidenberg (Middelschans) met een doorloop naar de komende planperiode.
- Voor de overige keringen in het gebied gaat het waterschap na of de huidige situatie (niet genormeerd) aangepast moet worden en stemt daarbij af met de andere Brabantse waterschappen.
- Bij de realisatie van deze en andere maatregelen voor waterveiligheid kijkt het waterschap naar combinatiemogelijkheden met natuurlijke inrichting en waterberging. Specifiek voor het Zuider Afwateringskanaal is een ontwikkeling in gang gezet met het oog op peilverhoging. Het waterschap zoekt naar maatwerk voor dit specifieke deel van het waterlichaam Beneden Donge, wat afwijkend is van de benedenloop van de Donge zelf. De beekherstelopgave is daarom uitgesteld. Eventueel biedt ook de verbreding van het Wilhelminakanaal compensatiekansen.
- Wateroverlast kan met name optreden rondom Oosterhout en in de Langstraat. Bij de uitwerking van maatregelen voor het N2000-gebied Langstraat houden we hier rekening mee. Bij het voorkomen van wateroverlast kijken we ook naar grondwateronttrekkingen, bijvoorbeeld voor drinkwaterproductie.
- Wanneer vismigratieknelpunten worden opgeheven, kan een aaneengesloten route ontstaan voor het hele Dongesysteem: het waterschap wil inzetten op de ontbrekende schakels en de aansluiting op de bovenloop. In de programmering is daarom de aanpassing van zes vispassages (stuwen) opgenomen, vooruitlopend op het onderzoek naar de meest kansrijke route (langs de oude loop via Geertruidenberg of via het gemaal Keizersveer).
- Waar mogelijk wordt deze opgave gecombineerd met inrichtingsmaatregelen (2,8 kilometer EVZ). Ook de herinrichting en verondieping van de Nionplas (12 ha) draagt bij aan een verdere verbetering van de waterkwaliteit en is daarom ook als KRW-maatregel opgevoerd.

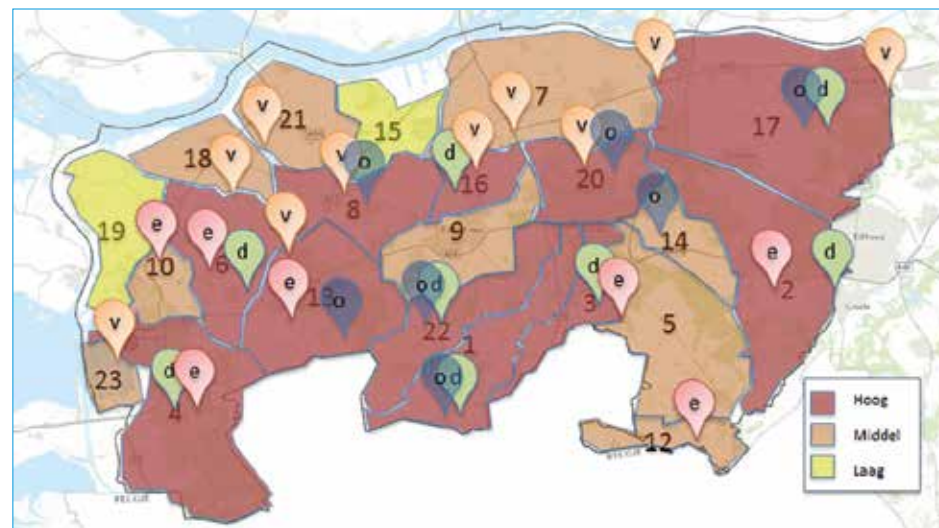
5.3 Werkeenheid Waterkring West

Deelgebieden:

- Brabantse Wal
- Cruijlslandse Kreken
- Hoevense Beemden
- Ligne
- Markiezaat-Binnenschelde
- Molenbeek
- Niervaart-Bloemendaal
- Oude Prinslandse Polder
- Rietkreek-Langewater
- Tonnekreek

Prioriteiten watergebedsprogramma's

Afbeelding 1 Prioriteit per gebied met specifieke aandachtspunten voor:
 veiligheid (v),
 waterkwaliteit/ecologie (e),
 wateroverlast(o) en/of
 droogte(d)

Gebied 4: Brabantse Wal

KRW-waterlichaam:

Agger en Vennenscomplex Groote Meer

Prioriteit komende planperiode: hoog

Waarom heeft het gebied prioriteit hoog (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Primaire kering Markiezaat loopt langs het gebied
Wateroverlast	Laag	Beperkt gebied met wateroverlast
GGOR	Hoog	Realisatie van instandhoudingsdoelen N2000 Brabantse Wal en 2e convenant water (in kader van N2000) heeft hoge prioriteit
Waterkwaliteit	Hoog	Aaneengesloten traject langs de Agger in combinatie met maatregelen vanuit Deltaplan Agrarisch Waterbeheer

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- De grote verscheidenheid aan landschapstypen in het gebied stelt uiteenlopende eisen aan de inrichting van het watersysteem. Naast delen met hoge natuurwaarden (N2000 Brabantse Wal) zijn er ook lager gelegen polders die voornamelijk agrarisch worden gebruikt.
- Er wordt een watersysteemanalyse uitgevoerd om te bepalen welke systeemaspecten in dit gebied nog verbeterd moeten worden. Op grond hiervan wordt ook gekeken naar de mogelijkheden voor oeverinrichting (beekherstel langs Kalfsvense Bosloop en Heiloo) en vispassages langs de aangewezen vismigratieroute. Vooralsnog zijn twee van de vier benodigde vispassages geprogrammeerd voor de periode 2016–2021.
- Het gebied rondom Woensdrecht-Oost krijgt een economische impuls als 'maintenance valley'. Ook is natuurcompensatie hier in ontwikkeling: de aanleg van 'Avirolanda', waterconservering en de verbetering van waterkwaliteit rondom het 'eiland' van Woensdrecht. Het waterschap geeft vult dit samen met gemeente Woensdrecht verder in.
- Het waterschap wil de wateraanvoer via de Agger combineren met de realisatie van de geprogrammeerde EVZ, om daarmee ook droogteschade te voorkomen en wateroverlast tegen te gaan. Vanuit Landschappen van Allure is cofinanciering beschikbaar voor waterberging en waterconservering.
- Mede hierom is het gebied Brabantse Wal aangewezen als proefgebied om ervaring op te doen met een meer flexibel peilbeheer. Samen met waterschap Scheldestromen gaat het waterschap een streefpeilenplan in een breder kader opstellen en uitvoeren. Ook is het een pilotgebied voor het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Afgezien van flexibeler peilbeheer streven beide waterschappen ook naar verbetering van de waterkwaliteit.
- Voor de aanpak van verdroging zijn maatregelen voorzien rondom het vennencomplex Groote Meer (N2000).

Gebied 6: Cruislandse Kreken

KRW-waterlichaam: Cruislandse Kreken

Prioriteit komende planperiode: hoog

Waarom heeft het gebied prioriteit hoog (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Programma regionale keringen in samenhang met waterberging op het Volkerak-Zoommeer
Wateroverlast	Laag	Bepaalde omvang van gebied waar wateroverlast kan optreden
GGOR	Matig	Bepaalde effecten beregeningsbeleid op natte natuurparel Halstersch Laag en Oudlands Laag, maatregelen deels al uitgevoerd
Waterkwaliteit	Hoog	Aaneengesloten traject mogelijk via samenwerkingsovereenkomst met Gemeente Steenbergen

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- De komende jaren wordt een programma uitgevoerd om de regionale keringen langs Mark en Vliet te laten voldoen aan de verhoogde veiligheidsnorm, in combinatie met de eisen voor de waterberging op het Volkerak-Zoommeer. De werken aan de regionale keringen worden uiterlijk in 2023 afgerond.
- Vanuit de Krekenvisie is de hele kreekherstelopgave van 11,8 kilometer geprogrammeerd voor de komende planperiode. Hetzelfde geldt voor de resterende delen van de natte natuurparels Halstersch Laag en Oudlands Laag (19 ha). In aansluiting hierop verkent het waterschap de mogelijkheden om samen met de gemeente Steenbergen 12 kilometer aan EVZ te realiseren (Polderwetering, Kruisbeek, Tuimelaarskreek, Laaikreek).
- De uitvoering van maatregelen in de natte natuurparels is afgerond, terwijl die delen soms nog als opgave vanuit kreekherstel op de kaart staan: het waterschap gaat een herbeoordeling uitvoeren om de actuele opgave goed in beeld te brengen.
- De projectuitvoering van de Brabantse Waterlinie biedt uitvoeringskansen voor een robuustere inrichting van het watersysteem (inundatiegebieden Cruislandse Kreken en Oudlands Laag). Dit wordt in samenhang bekeken met het oplossen van wateroverlast in de kern van Wouw (verwerking overstortwater) en bovenstroomse waterconservering. Vanuit de provinciale regeling Landschappen van Allure is cofinanciering beschikbaar (deelprojecten Cruislandse Kreken en Oudlands Laag). Hier kunnen inrichtingsmaatregelen mogelijk van mee profiteren.
- Er is in dit gebied sprake van intensivering en schaalvergroting van agrarisch gebruik, waarbij ook waterconservering in het landelijk gebied aandacht vraagt. Er is behoefte aan een grotere mate van zelfvoorziening in waterbehoefte. Het waterschap gaat hier met de agrarische sector in gesprek om te bekijken waar kansen liggen voor waterconservering in combinatie met peiloptimalisatie. Dit gebied kan als proefgebied voor flexibel peilbeheer worden aangemerkt.

Gebied 8: Hoevense Beemden

KRW-waterlichaam: Mark-Vliet

Prioriteit komende planperiode: hoog

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Programma regionale keringen in samenhang met waterberging op het Volkerak-Zoommeer
Wateroverlast	Hoog	Aanpak van wateroverlast is urgent
GGOR	Laag	Er zijn geen effecten van het beregeningsbeleid op natte natuurparels
Waterkwaliteit	Matig	Beperkte meekoppelkansen voor uitvoeringsmaatregelen

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- De komende jaren wordt een programma uitgevoerd om de regionale keringen langs Mark en Vliet te laten voldoen aan de verhoogde veiligheidsnorm, in combinatie met de eisen voor de waterberging op het Volkerak-Zoommeer. De werken aan de regionale keringen worden uiterlijk in 2023 afgerond.
- De inrichtingsopgave voor veiligheid en ecologie ligt grotendeels buitendijks langs de Mark (zie apart gebied Mark-Vliet). In het gebied zelf is de inrichtingsopgave beperkt.
- Wel is er sprake van hardnekkige wateroverlast in en rondom Oudenbosch en in de laaggelegen delen van het gebied. Deels zijn al eerder maatregelen genomen vanuit aanpak knelpunten stedelijke wateroverlast. Om verder te komen is een integrale benadering gewenst. De combinatiemogelijkheden met een van de andere thematische opgaven (veiligheid, waterkwaliteit of droogte) lijken echter beperkt. In de komende planperiode zoekt het waterschap dan ook naar maatwerkoplossingen.

Gebied 10: Ligne

KRW-waterlichaam: Ligne

Prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Laag	Geen keringen aanwezig
Wateroverlast	Laag	Beperkte omvang gebied waar wateroverlast kan optreden
GGOR	Laag	Beperkte effecten natte natuurparel Halsterse Laag, deels al gerealiseerd
Waterkwaliteit	Hoog	Goede mogelijkheden voor kreekherstel (zie Krekensvisie)

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- In het gebied liggen met name inrichtingsopgaven vanuit ecologie en verdrogings-aanpak (natte natuurparel Oudland – Halsterse Laag waarvan al een deel is gerealiseerd). In combinatie met 7,4 kilometer kreekherstel kan hier een programma voor worden opgezet samen met de gemeente Steenbergen.
- Vanuit Landschappen van Allure is cofinanciering mogelijk (deelprojecten Halsters Laag en vestingswerken).
- Gemeente Steenbergen heeft interesse getoond in een samenwerkingsovereenkomst voor de realisatie van een EVZ (programma). Er is 2,4 kilometer aan EVZ geprogrammeerd, inclusief Kraggelooop (onderdeel van het waterlichaam Ligne).
- De ontwikkeling van het glastuinbouwgebied Westland kan benut worden om het watersysteem robuuster te maken met meer ruimte voor water. Hier liggen kansen voor waterconservering, waterbergend vermogen en natuurvriendelijke inrichting en onderhoud.
- Het waterschap onderzoekt de komende planperiode welke gemalen de beste potenties bieden voor vismigratie en het meest kosteneffectief is te realiseren.

Gebied 23: Markiezaat / Binnenschelde

KRW-waterlichaam:

Binnenschelde en Markiezaatsmeer

Prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Primaire kering en waterberging Volkerak-Zoommeer
Wateroverlast	Laag	Er is geen wateroverlast
GGOR	Matig	Herstel natte natuurparel doorgeschoven volgt op watersysteemanalyse
Waterkwaliteit	Laag	Geen concrete ontwikkelingen, lopende watersysteemanalyse

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Het Markiezaat kampt met verdroging en staat daarom op de (provinciale) kaart van natte natuurparels als aan te pakken gebied. De vraag is in hoeverre het waterschap hier maatregelen kan nemen en voor welk deel van het systeem. Het waterschap wil daarom eerst een watersysteemanalyse uitvoeren om tot nadere besluitvorming te komen. In de programmering van inrichtingsopgaven zijn deze maatregelen dan ook doorgeschoven naar de planperiode 2022-2027.
- In het kader van de uitwerking (ontwerp) Rijksstructuurvisie Grevelingen-Volkerak-Zoommeer worden maatregelen aangedragen die ook (de waterkwaliteit van) de Binnenschelde kunnen beïnvloeden. Daarnaast zijn er ontwikkelingen in het binnenstedelijke gebied van Bergen op Zoom die raakvlakken hebben met waterbeheer (Scheldevesting, uitbreiding container terminal, waterfront). De komende planperiode verkent het waterschap of/welke ontwikkelingen meekoppelkansen bieden rondom Binnenschelde (verbetering waterkwaliteit) en de stedelijke ambities Bergen op Zoom en waterberging Volkerak-Zoommeer.
- Afspraken over Krammer-Volkerak-Zoommeer (N2000) volgen later.
- Eind 2015 worden de resultaten verwacht van de gecombineerde watersysteemanalyse voor de KRW-waterlichamen Binnenschelde/Markiezaatsmeer. Hierbij worden zowel zoetwater als zoutwatervarianten onderzocht. Op basis van de resultaten en in samenhang met de uitwerking van de RGV zal in de planperiode worden bekeken in hoeverre er doelmatige waterkwaliteitsverbeterende maatregelen zijn te treffen.

Gebied 13: Molenbeek

KRW-waterlichaam:

Molenbeek, Zoom/Bleekloop

Prioriteit komende planperiode: hoog

Waarom heeft het gebied prioriteit hoog (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Effecten waterberging op Volkerak-Zoommeer
Wateroverlast	Hoog	Groot gebied waar wateroverlast mogelijk is
GGOR	Laag	Geen natte natuurplek en geen knelpunten in agrarisch gebied afgezien van oeverafkalving langs de Molenbeek
Waterkwaliteit	Hoog	Kansen voor realisatie aaneengesloten traject van EVZ en vismigratie langs Kleine Aa – Molenbeek – verbinding Roosendaalse Vliet

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Vanuit de waterberging Volkerak zoekt het waterschap naar mogelijkheden om effecten op te vangen in het regionaal systeem (Zoom/Molenbeek) dat hierop afwatert. Mogelijk zijn hierdoor maatregelen vanuit waterveiligheid nodig voor de Molenbeek of de benedenlopen (Engebeek, Spuitendonkse Beek, Roosendaalse Vliet e.a.).
- Wateroverlast vanuit het regionaal systeem kan optreden langs de Molenbeek, Eldersche Turfvaart en ten noorden van Roosendaal. Via de uitwerking GGOR gaat het waterschap maatregelen uitwerken die hierop zijn gericht. Het tegengaan van wateroverlast in de stad Roosendaal, dat hier raakvlakken mee heeft, wordt via een (waterketen-)aanpak benaderd.

- In de realisatie van de EVZ en het beekherstel zoekt het waterschap naar maatregelen die mogelijk ook de risico's op wateroverlast verminderen. Hier wordt prioriteit gegeven aan de EVZ Rissebeek en Engebeek als ontbrekende schakel(s). Het waterschap bekijkt ook of de al ingerichte delen van de EVZ Engebeek/Spuitendonkse beek voldoende hebben bijgedragen aan de gewenste habitateisen. Dit gebeurt in het kader van projectmatige evaluatie.
- Het deel van de Molenbeek tot de grens is een ontbrekende schakel in een aaneengesloten traject vanaf Vlaanderen (Kleine Aa) tot aan de stad Roosendaal. Maatregelen worden samen met de provincie Antwerpen, gemeenten en andere partners uit maatschappelijke sectoren (landbouw, natuur, recreatie en sportvisserij) uitgewerkt conform de stroomgebiedsvisie Kleine Aa / Molenbeek. Langs de parallel lopende Eldersche Turfvaart zijn geen aanvullende inrichtingsmaatregelen voorzien (geen beekherstel van de turfvaart).
- Met het verleggen van de EVZ 'om de stad' naar 'door de stad' wordt ook de gewenste vismigratieroute verlegd. De drie bijbehorende vispassages zijn geprogrammeerd voor de komende planperiode waaronder ook het verdeelwerk Tolberg.
- Rondom de Zoom is planontwikkeling gaande vanuit Landschappen van Allure, die is gericht op het vergroten van beleving en cultuurhistorie. Het waterschap ziet daarin aanknopingskansen voor de realisatie van waterdoelen, onder meer voor de EVZ Smalle Beek (deels vallend onder Cruislandse Kreeken). Mogelijk ontstaan er kansen om de bovenlopen en benedenlopen van de beken die de Zoom doorsnijdt (zoals de Bleekloop) weer met elkaar te verbinden.

Gebied 15: Niervaart-Bloemendaal

KRW-waterlichaam: Roode Vaart

Prioriteit komende planperiode: laag

Waarom heeft het gebied prioriteit laag (motivering)?

Veiligheid	Laag	Aanwezige keringen voldoen aan de normering
Wateroverlast	Laag	Beperkte omvang wateroverlast
GGOR	Laag	Geen effect beregeningsbeleid of herstel van natte natuurparel
Waterkwaliteit	Laag	Weinig ontwikkelingen (behalve de zoetwatermaatregel Roode Vaart) en beperkte ambities voor het KRW waterlichaam

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Een belangrijke ontwikkeling in het gebied is de uitvoering van de Roode Vaart door Zevenbergen als zoetwatermaatregel. Hoe de waterkwaliteit in het (deels nieuwe) waterlichaam zich ontwikkelt zal zich de komende jaren via monitoring worden gevolgd. Mogelijk geeft dit nieuwe kansen voor specifieke habitats, zoals plekken voor ondergedoken waterplanten.
- In combinatie hiermee wordt in de kern van Zevenbergen, de jachthaven uitgebreid: hierdoor neemt het areaal oppervlaktewater verder toe.
- Uitbreiding van het Logistiek Park Moerdijk / chemiecluster havenbedrijf brengt een scheiding van waterstromen met zich mee. Hoewel Moerdijk buiten het gebied ligt heeft dit wel gevolgen voor het waterbeheer in het gebied: er zullen meer lokale lozingen van regenwater komen met risico's op een achteruitgang van de waterkwaliteit. De afkoppeling van regenwater mag niet leiden tot een verslechtering.
- Onderhoud aan gemaal Niervaart is voorzien in 2016. Het waterschap onderzoekt de komende planperiode welke gemalen de beste potenties bieden voor vismigratie en het meest kosteneffectief is te realiseren.

Gebied 18: Oude Prinslandse Polder
 KRW-waterlichaam: Molenkreek complex
 Prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Programma regionale keringen in samenhang met waterberging op het Volkerak Zoommeer
Wateroverlast	Laag	Beperkt gebied waar wateroverlast kan optreden
GGOR	Matig	Beperkte omvang natte natuurparel
Waterkwaliteit	Matig	Beperkte uitvoeringskansen voor aaneengesloten traject langs de Derriekreek

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- De komende jaren wordt een programma uitgevoerd om de regionale keringen langs de Mark (Dintel) en de Vliet te laten voldoen aan de verhoogde veiligheidsnorm, in combinatie met de eisen voor de waterberging op het Volkerak-Zoommeer. De werken aan de regionale keringen worden uiterlijk in 2023 afgerond.
- In het kader van Landschappen van Allure (project Westbrabantse waterlinie) worden plannen ontwikkeld voor Benedensas (recreatieve poort). Ook in de krekensvisie zijn ambities neergelegd voor (o.a.) kreekherstel in dit gebied.
- Vanuit de geplande aanleg van de snelweg A4 zijn tot dusverre geen compensatiemogelijkheden voor natuur ontstaan waar een uitvoering van maatregelen op zou kunnen aansluiten.
- Mogelijk zijn er wel combinatiemogelijkheden met ontwikkelingen vanuit het Agro Food Cluster en het glastuinbouwgebied Westland (waterberging), hoewel deze laatste al deels is gerealiseerd. Langs de Derriekreek biedt dit wellicht (beperkte) meekoppelkansen voor de inrichting van 3,1 kilometer EVZ en kreekherstel alsook voor het ontbrekende traject tussen de Derriekreek en de Dintel. Ten zuiden van de Noordlangeweg zijn opnieuw gronden aangeboden voor de realisatie van een EVZ. Ten zuiden van Dinteloord (Molenkreek) ligt er nog een opgave ter compensatie van nieuwbouw.
- Het waterschap onderzoekt of de Molenkreek op termijn zoet kan blijven of niet. Mede afhankelijk daarvan wordt de KRW-typing aangepast en wordt de vispassage afgestemd op de doelsoorten. Ook bekijkt het waterschap de komende planperiode of aanpassing bij het gemaal dan nog gewenst is. De hiermee gemoeide inrichtingsmaatregelen zijn gefaseerd naar de planperiode 2022-2027.

Gebied 19: Rietkreek Langewater

KRW-waterlichaam: Rietkreek Langewater

Prioriteit komende planperiode: laag

Waarom heeft het gebied prioriteit laag (motivering)?

Veiligheid	Laag	In het gebied liggen alleen primaire keringen die reeds voldoen aan de norm
Wateroverlast	Laag	Beperkt gebied waar wateroverlast kan optreden
GGOR	Matig	Robuuster waterbeheer vanuit zoetwateraanvoer Zeeland via de Rietkreek (combinatie met flexibel peilbeheer)
Waterkwaliteit	Matig	Combinatie van oeverinrichting en wateraanvoer naar Zeeland (als onderdeel van een alternatieve zoetwatervoorziening bij een zout Volkerak-Zoommeer)

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Bij de uitwerking van de Rijksstructuurvisie Grevelingen-Volkerak en Deltaprogramma Zoet Water komen maatregelen in beeld voor de zoetwateraanvoer via het krekensysteem van de Rietkreek richting Tholen en Sint Philipsland. Het waterschap combineert deze opgave voor robuuster peilbeheer met de realisatie van de nog aan te leggen EVZ en kreekherstel (2,9 respectievelijk 4,3 kilometer en 1 vismigratieknelpunt geprogrammeerd), afhankelijk van de ontwikkeltermijn van het Deltaprogramma, en kijkt daarbij ook naar de mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer.
- Op langere termijn komt ook mogelijke realisatie van een zoet-zoutovergang in het zuidelijk deel van het Langewater in beeld ingeval het Volkerak-zoommeer zout wordt gemaakt en de waterkwaliteit van de Eendracht in die situatie voldoende goed is. In de komende planperiode wordt dit verder verkend als uitwerking van de krekensysteemvisie, zodra het besluit over het zout maken van het Volkerak-Zoommeer definitief is bij vaststelling van de Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer.
- Rondom Nieuw-Vossemeer veroorzaken wisselteelten van (met name) boomkwekerijen een sterk wisselende waterbehoefte per seizoen in de agrarische sector. Het waterschap wil ervaring opdoen met flexibeler peilbeheer en verkent daartoe onder meer in dit gebied de mogelijkheden (via uitwerking GGOR en combinatie met wateraanvoer naar Zeeland).
- Met de gemeente zijn nog geen harde afspraken gemaakt over watermaatregelen.
- Afgezien daarvan zijn er beperkte ontwikkelingen in dit gebied in de planperiode 2016-2021, waardoor de prioritering 'laag' is toegekend.

Gebied 21: Tonnekreek

KRW-waterlichaam: Tonnekreek complex
 Prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Programma regionale keringen in samenhang met waterberging op het Volkerak-Zoommeer
Wateroverlast	Laag	Beperkt gebied waar wateroverlast kan optreden
GGOR	Matig	Beperkt effect beregeningsbeleid of natte natuurparel
Waterkwaliteit	Matig	Beperkte uitvoeringskansen voor aaneengesloten traject

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- De komende jaren wordt een programma uitgevoerd om de regionale keringen langs de Mark en de Vliet te laten voldoen aan de verhoogde veiligheidsnorm, in combinatie met de eisen voor de waterberging op het Volkerak-Zoommeer. De werken aan de regionale keringen worden uiterlijk in 2023 afgerond.
- In de krekensie zijn o.a. ambities neergelegd voor kreekherstel in dit gebied. Het waterschap onderzoekt of peilaanpassingen meerwaarde opleveren: langs Keenehaven / Verlamde vaart lijken de mogelijkheden beperkt. De reeds gereali-seerde delen van de EVZ worden meegenomen in een projectmatige evaluatie van de resulterende habitats. Er is prioriteit gegeven aan de inrichting van trajecten langs de Tonnekreek zelf en Keenehaven II (2,7 kilometer EVZ en 1,5 kilometer kreekherstel).
- De aanpak van de singels in Klundert is doorgeschoven in de programmering, omdat de gemeente nu geen begrotingsruimte heeft.
- Verzilting van het Volkerak kan tot een toename leiden van het chloridegehalte in de Willemspolder. Het waterschap onderzoekt de eventuele effecten en neemt zo nodig maatregelen om de zoetwatervoorziening op peil te houden.
- Met de geplande renovatie van gemaal Tonnekreek wordt overwogen om met cofinanciering een permanente aalgoot te realiseren. Bij andere stuwen in het gebied wordt nader bekeken of aanpassing noodzakelijk is voor de verbetering van de vispasseerbaarheid (van de zeven stuwen zijn er drie geprogrammeerd).

5.4 Mark-Vliet (valt niet onder een werkeenheid)

Gebied 11: Mark-Vliet

Corresponderend KRW-waterlichaam: Mark-Vliet

Toegekende prioriteit komende planperiode: midden

Waarom heeft het gebied prioriteit midden (motivering)?

Veiligheid	Hoog	Programma regionale keringen + overname keringen langs Markkanaal
Wateroverlast	Laag	Beperkt gebied buitendijks
GGOR	Laag	Beperkte omvang natte natuurparels, geen N2000 gebieden
Waterkwaliteit	Matig	Bepalen haalbare en effectieve beekherstelopgave langs Mark en Vliet op basis van nog op te stellen watersysteemanalyse

Gebiedsspecifieke aandachtspunten:

- Het gebied Mark en Vliet omvat het waterlichaam zelf plus de buitendijkse gronden langs de deelgebieden Hoevense Beemden, Kibbelvaart-Brandse Vaart, Noordrand Midden, Rooskensdonk-Hoge Vucht, Tonnekreek, Oude Prinslandse Polder, Cruislandse Kreeken, Gat van den Ham en Niervaart-Bloemendaal. Afgezien van Kibbelvaart-Brandse Vaart en Niervaart-Bloemendaal hebben deze gebieden vanuit de regionale keringen een hoge prioriteit vanuit waterveiligheid. Het waterschap zoekt in deze zeven gebieden de komende jaren nadrukkelijk naar koppelkansen tussen maatregelen voor regionale keringen (veiligheid) en ecologie.
- Er is een intentieovereenkomst met de gemeenten Halderberghe, Steenberg en Moerdijk voor de uitvoering EVZ langs de Mark, Vliet en Dintel. Dit is een goed vertrekpunt om aan te haken op het uitvoeringsprogramma voor de regionale keringen. Het deel langs de Roosendaalse Vliet ontbreekt nog.

- De Mark gaat over op de singels in Breda waar weinig ruimte is voor inrichting. Qua ecologie zal het waterschap samen met de gemeente naar kansen zoeken voor kwaliteitsverbetering binnen de stedelijke ruimte.
- Hetzelfde geldt voor de Mark tussen Breda en Halsche Beemden. Daar is de ruimte eveneens beperkt, maar wellicht minder krap dan in de stad zelf.
- Er wordt een watersysteemanalyse uitgevoerd om te bepalen welke maatregelen nodig zijn voor het herstel van het stromingskarakter en de waterkwaliteit. Maatregelen voor beekherstel en ecologische verbindingzones zijn in afwachting van die analyse gepland voor de periode na 2021. Dat geldt ook voor de EVZ langs het Markkanaal. Deze heeft een lage prioriteit vanuit provinciaal beleid.
- Langs de Steenbergsche Vliet zijn delen van de oever via stapstenen ingericht; de komende jaren wordt dit geëvalueerd zodat we kunnen bepalen of er nog aanvullende inrichting nodig is of niet.
- Langs de Dintel is landschapscompensatie van belang, vanwege de komst van het windturbinepark. De inrichtingsopgave vanuit het waterschap kan daarbij aansluiten.
- De spoorbrug over de Mark bij Zevenbergen is nu een knelpunt voor de scheepvaart, omdat deze als enig kunstwerk niet aan de geldende vaarwegklasse voldoet. Vanuit het vaarwegbeheer heeft het waterschap een agenderende rol. Het waterschap kaart bij de provincie en spoorwegbeheerder aan dat de brug geschikt moet worden gemaakt voor de thans geldende vaarwegklasse op het moment dat de brug vervangen wordt.

6. Verklarende woordenlijst

Begrip	Omschrijving
AWP	Afvalwater persleiding voor de zuivering Bath
BHV	Bedrijfshulpverlening
BKH	Beek- en Kreekherstel
Brzo bedrijven	Bedrijven die vallen onder het nationale 'Besluit risico's zware ongevallen'.
DAW	Deltaplan Agrarisch Waterbeheer
DB	Dagelijks Bestuur
DT	Directieteam
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
EVZ	Ecologische Verbindingszone
GGOR	Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime
IBA	Installatie voor een individuele behandeling van afvalwater
Joint fact finding	Gezamenlijk feitenonderzoek
KRW	Europese Kaderrichtlijn Water
Ministerie I&M	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
NAP	Nieuw Amsterdams Peil (hoogtepeil)
NATURA 2000	Een Europees Netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NNP	Natte natuurparel

Begrip	Omschrijving
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OMWB	Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
POP3	Plattelands Ontwikkeling Programma 3
RWS	Rijkswaterstaat
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
SNB	Slibverbrandingsinstallatie Noord-Brabant
SWWB	Samenwerken aan Water in West-Brabant: een samenwerkingsverband tussen het waterschap en gemeenten.
VBC	visstandbeheercommissie
WBP	Waterbeheerplan
ZLTO	Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie

Waterschap Brabantse Delta

Waterschap Brabantse Delta zorgt voor sterke, veilige dijken en kades,
zuivert het rioolwater, regelt de hoogte van het water en beschermt de natuur.